

Illustreret Tidende.

Nr. 357.]

Udkommer hver Søndag.

→ Kjøbenhavn den 29. Juli 1866. ←

2 Bind. Quartal.

[7de Bind.

Indhold.

Til Christian Winther, af Ludv. Bodtcher. — St. Hans Hospitalas Hundredaardag. — Turcoen, af Edmont About, oversat af C. Moltke. (Fortsat.) — Den amerikaniske Monitor „Miantonomoh“, af T. — Hundredaarsdagen for Hoversies Afsløring og Fællesskabets Døbhexelse på Gøset Bernstorff. — Krigsbilleder: De første østrigiske Saaredes Ankomst til Wien. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Til Christian Winther.

(Født den 29de Juli 1796.)

Omkring din Harpe er idag en Trængsel,
Som burde holde klogt tilbage
Den Gamle og den Svage —
Men Hjertet har endnu sin varme Længsel,

Er überort af Livets Vinterdag
Og syver Dig imode med sit Blag!

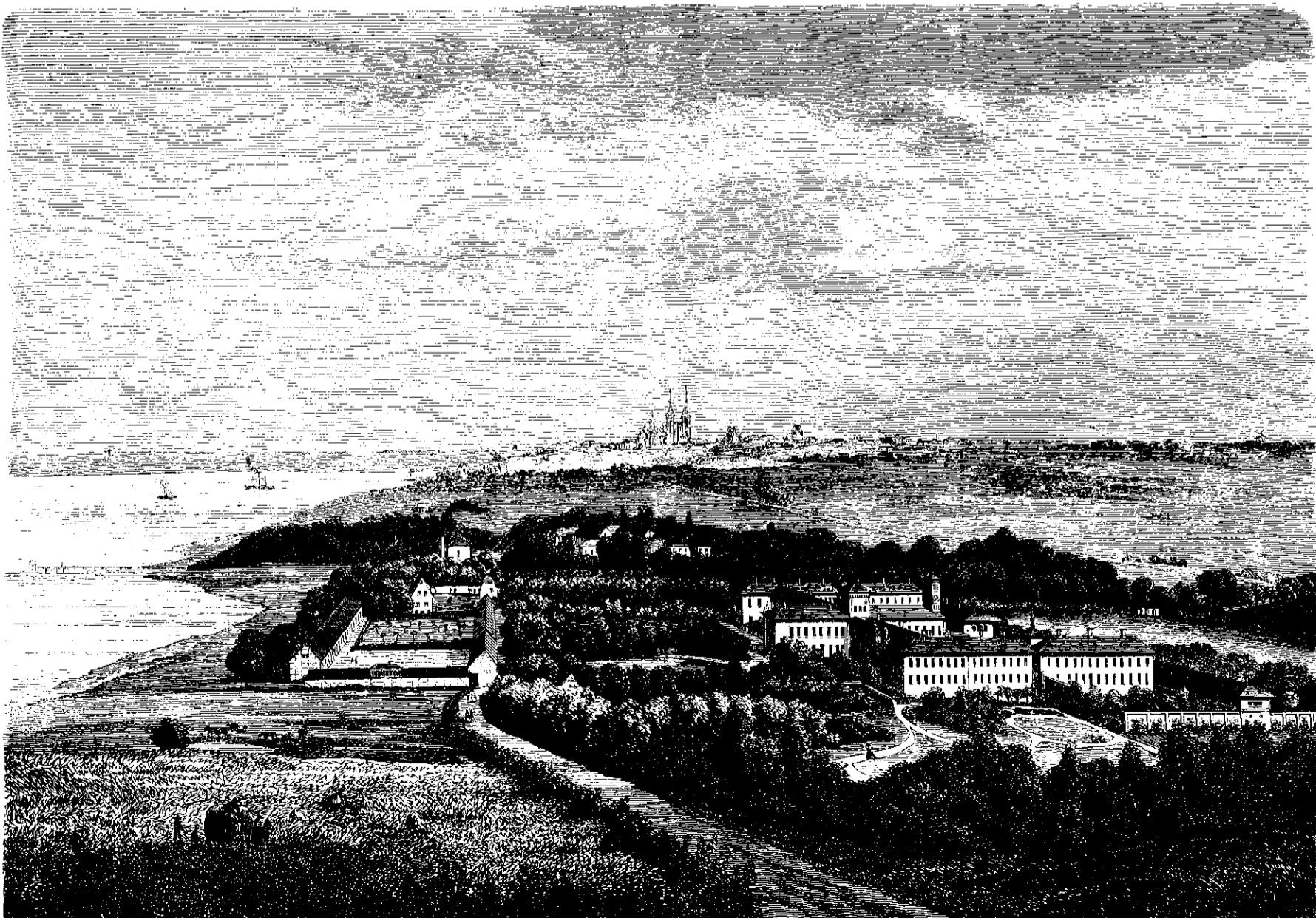
Vær hilset festligt dine gyldne Strengel!
De har et Glimt som Blomstens Guld
Paa Danmarks sommerlyse Enge,
Og Olddsmykkerne i Holens Meld!

Hil Harpens Klangbund! konstig skaaren
Af Skovens løvrig friske Bog,
Hvor Droslen og den skjelmske Gjog
Og tusind fugle hylle Vaaren!

Og tifold Tak til Dig og held!
Hvis Sang, selv i din Astens Rømme
Opfylder Lusten med en Sømme,
Dig Honning fra Hymetus' Held!

Lad Tidens Strom kun raflos ile —
Naar seent Du gribes af dens Elv,
Vil Harpen tone af sig selv
Og aldrig, aldrig gaae til hvile!

Ludv. Bodtcher.

Sankt Hans Hospital paa Bisstrupgaard. Tegnet efter Naturen af A. Nay.

St. Hans Hospitals Hundreårsdag.

At gjøre Forbryderen uskadelig for Samfundet ved at sondre ham fra dette og holde ham under Laas og Lukke, var indtil for et halvt Aarhundrede siden omrent den eneste Udvej, man kendte til; at arbeide paa at tilbagegive Samfundet nyttige Medlemmer, der ved et senere Liv kunde erstatte de Øffere, det Offentlige havde bragt paa dem, derom var der indtil da ikke Tanke, endlige Tale. Fra samme Synspunkt opfattede man Forholdet til de Sindssyge; Alle vare kun be-tenkte paa at komme i den mindst mulige Berøring med dem, Haar temte sig Muligheden af, at Staten skulle kunne gjøre noget for disse Ulykkeliges Helbredelse, og først i dette Aarhundrede har den Grundanstue vidst at støtte sig Indgang, at Sindssyggdomme ere legemlige Ønder, og at de derfor maae behandles ganste efter de samme Principer som andre Sygdomme. Indespærring, legemlige Tugtter, Sult og Ørst ere opherte at være de eneste eller som eneste ansætte Lægemidler, og Humaniteten, der i saa uendelig mange Retninger har gjort sig gjeldende i vor Tid, har ogsaa her faaet berettiget og fuldt Indpas.

Den første offentlige Foranstaltung i Danmark til Sindssyges Forvarening stede i 1632, da Christian IV lod indrette 30 Daarelistier i det saakalde Pesthus eller St. Jørgensgaard udenfor Vesterport; efter Beleiringen 1658 flyttedes denne Anstalt nærmere Kallebodstrand, paa det nuværende Belvederes Grund, hvor den toges i Brug 1665 og i noget over 100 Aar benyttedes som Hospital „for Afsindige, Pestsyge, samt Folk, der lede af andre smitsomme Sygdomme.“ Hvor lidet det dog selv efter Tidens Begreber svarede til sin Bestemmelse, fremgaer af den Skildring, en indvandret Katholik, Claudi Rosset, giver af det, hvilket bevægede ham til, ifølge den nu 100aarige Fundats af 1ste August 1766, at anvende sin som Silke- og Klædefremmer i København efterhaanden opsparede Formue af 41,396 Rdl. Courant til Forbedring af Lemmernes Raar og Livsstilling. Til dette Viemeds Fremme højste Fattigvesenet, under hvilke Stiftelsen henhorste, 1768 Ladegaarden; men da Tilstanden her ingenlunde svarede til de efterhaanden vaagnende Fordringer til dette Slags Anstalter, og de deraf følgende paatente Udvildest og Forbedringer blevne standede og næsten aldeles forstyrred ved Københavns Bombardement 1807, blev det i 1808 bestemt, at anstaffe en Hovedgaard paa Landet til Afbenyttelse saavel for de daværende 73 Sindssyge, som for de 274 Almisellemmer, der fandtes i Hospitalet. Som seerligt stillet dertil, saavel med Hensyn til Beliggenhed og Bygninger, som til alle andre ønskelige Fordele, anfaaes den en halo Mill Best for Roeskilde liggende Gaard Bistrup, der lige fra Bisshop Absalon, som var dens Grundlægger, indtil 1808, da den for 99,800 Rdl. kjøbtes til Hospital, havde været underlaftet en Mængde Omstætter, saavel med Hensyn til Benytelse, som til Eiere.

Hed begyndte Virksomheden som Helbredelsesanstalt 1816, og først i dette Aar ansattes en Læge ved Stiftelsen; efterhaanden gik denne dog over fra at være en Helbredelsesanstalt til at blive saagodtsom udelukkende Pleiestiftelse for uhelbredelige Sindssyge, der i rigelig Mængde fortæs did fra Københavns Commune. Man indsaae nu det Harlige og Modsigende i at lade Hospitalet være en integrerende Del af Fattigvesenet, og efter mange og forskelligartede offentlige Trostter, Commissionsbetrækninger og Kongelige Resolutioner, fil St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse i Aaret 1860 sin nye Form, sin nye Organisation og sin nye Bestyrelse, der har gjort Hospitalet jævnbrydigt med Ind- og Udlændets bedste lignende Anstalter. Indtil da havde der fra 1816 i Sygehospitalen været behandlet 3618 Patienter, med et sifstende Antal af nye aarligt tilkomne fra 49 til 149; af hint Antal blevde de 1386 udstrevne som helbrede, 766 som uhelbrede, 533 overførtes til Lemmeasdelingen og 694 døde. Sidstnævnte Anstalt har i de omtalte 45 Aar sorplejet 1675 Individuer, i en jævn Stige fra 190 til 343 om Aaret, et Antal, som aldeles ikke stod i Forhold til det Rum, man var istand til at afee til dem og som saa lidet har kunnet svare til sit Viemed, at ikke først end 227 Individuer i disse 45 Aar ere undvegne og blevne borte.

Fordelen den ovennævnte Rossetske Fundation er der efterhaanden tilflydt Hospitalet Legater til Belob af 600,000 Rdl., og Ejendommen, med sit Tilliggende af Bygninger til Assurancesum af 447,772 Rdl., to Aarsgaarde af 519 Tdr. Lands Areal, 22 Husmandshuse, i Forening med Hospitalets øvrige Formue, representerer nu omrent 1,100,000 Rdl., til hvis Renteindtægt Københavns Commune endnu aarligt i Gjennemsnit tilskyder 40,000 Rdl. Nu bestyres Hospitalet ikke længere af Fattigvesenet, men sorterer under Magistrats Øden Anstalt, hvis Borgemester saaledes er Anstaltens nærmeste Ledet og Overhoved, og som har søgt at hædre de mange Belgjørers Minde ved at beramme en Højtidelighed afholdt paa Hospitalet forsommende Onsdag den 1ste August, hvortil forskellige Autoriteter ere indbudne.

Omfattende Legning viser os det nye Cuurhuus tilhøree, bag dette lidt tilvenstre det saakalde Slot (opført af Levingerne fra Absalons Tid) der nu benyttes som første

Anstalt af Pleiestiftelsen; ved Siden deraf nærmere Hjorden det nyt opførte Dampvaaskeri og nærmere os og Hovedveien den anden Anstalt af Pleiestiftelsen (Lemmagaarden), Alt omgivet af venlige Haveanlæg og begrænset af Roeskildefjord, med den stolte Domkirke i Baggrunden, og Alt aandende den deligste Fred og Ro i størende Modsatning til al den Sindets Sonderlivelse, som gjemmes inden disse Grænser, og til hvis Husvælse de ere bestemte.

Turcoen.

Af Edmond About.

(Efter «Revue des deux Mondes.»)

Oversat af E. Molthe.

(Fortsat.)

Når Skebenen vil et Menneske til Livs, ophober den en Mængde Ulykker i et Tidrum af to Aar omkring ham. Leopold mistede Slag i Slag hr. Pelgas og hr. Gardeluz, sin anden Fader. Den stakkels Hovmester fik Klimateber strax efter sin Ankomst til Mauritius, brodes med den i nogle Maaneders, mærkede derpaa, at han ikke var den Største, og lagde derfor som Philosoph Armene over Kors for at see sig selv død. Hans sidste Brev (jeg har det) er et langt og rorende Farvel til ham, som han lod saa størklig ene hænede. Paa sine Sider holder han en Trostetale til ham, som Cicero og Seneca kunde have understretet; men jeg er ikke vis paa, om de vilde have strectet den saa roligt umiddelbart for deres Død. Der gives kjeffe og modige Mænd blandt dem, der offre sig for at bringe Klarched i de unge Hoveder, og jeg veed ikke rigtigt, om Familiefaderen har afgjort sin Gjeld til dem, naar han har givet dem sine ti Louisdorer om Maanedens.

Hr. de Gardeluz's Duel med Marquis de Kerplot har gjort mindre Opsigt, end mange andre; Bladene have ikke ymtet et Ord om den, med Undtagelse af et Par, som optog Begyndelsesbogstaverne. Kunde man fortælle, at to højbyrdige Mænd, Hædre til vognen Born og, mærkeligt nok, gifte med to af de smukkeste Koner i Paris, havde duelleret for en syrgetveaarrig Leites smukke Dines Skyld? Vidnerne bekræftede, at det var gaet ørligt til ved Kampen. Hr. de Kerplot trak sig tilbage til Bretagne og blev der halvandet Aars Tid, Gardeluz'erne begravede deres faldne Slægtning, og dermed var det forbi.

Dette Tab var saameget desto føleligere for Leopold, som han ganske nyligt havde begyndt at knytte sig til sin Fader. Hærfængelighedens Ød var nemlig trængt igennem den egenhærlige Levemands Brytpantser, idet han ved østere at høre, at hans Son var en Officer med den smukkeste Fremtid, fattede en vis Deeltagelse for ham, indbod ham flere Gange til Middag og endog besøgte ham i Saint Cyr en Beddelobsdag; Skolen ligger jo ikke langt fra Satory. En Maaned førend den ulykkelige Begivenhed, der adstillede dem for stedse, havde Faderen forestillet Leopold for nogle Venner i Klubben; man havde spist Frokost, drukket paa hans fremtidige Held og allerede ført ham som Hufarlieutenant føre et slot Liv, spille højt Spil, løbe efter Fruentimmer, tugte de Ubehævlede med sin Ridepidst og i det Hele taget opførte sig som det sommer sig en fransk Cavalierofficer. Hr. de Gardeluz havde stedse været tilstede efter at bruge Raarden og en stor Ven af Gressager.

Han havde Held med sig og tabte Alt i Raardspillet. Ulyken begyndte i Beddelobspsillet med Caldrons belagelige Falb; derpaa blev Spaderdame ham utro, og endelig brast en stor Vorstspelenstation saa at sige mellem Hænderne paa ham. Den Formue, han efterlod sig, var, kort sagt, ikke længere en Formue; hans Barn fik knapt en Million til Deling; Enken derimod havde sin særlige Formue. Ikke saa saare havde hun bestilt sit uldne Sorgetøj, førend hun sysselsatte sig med at frigjøre Leopold; det var den bedste Maade, hvorpaa hun kunde frigjøre sig selv. Det lader ikke til, at hun har taget sig Tabet af sin Mand videre nær. Man kan indvende, at han ikke havde ladet sig drenge for hendes Skyld; det er det Samme; en øgte Kvinde vilde have haaret sig klogere ud, om ikke for Andet, saa til Opbyggelse for sine Born.

Dodens store Slag efterlader sig et aabent Stormhul, gennem hvilket Enhver kan gaae ind, men nei, Leopold kunde ikke overvinde sin Moders Ligegyldighed. Da han kom tilbage fra Kirkegaarden, løb han hen til Grevindens Børrelse for at græde med hende, men hun havde forbudt at lade Nogen komme ind og ved denne Bested ikke tenkt paa at gjøre en Undtagelse med sin Son. Men da Helene hørte den gode Gods Stemme, kom hun ud til ham og trak ham ind i sit lille Kammer.

„Kom,“ sagde hun, „Moder vil ikke græde mere, fordi hun har Hovedpine; men vi to ville hulke inde hos mig saa længe Du vil. Stakkels Fader, ak, stakkels Fader!“

Havde Noget kunnet troste min Ven, vilde det have været denne lille Piges Omhed. En smuk Dag fik han at vide, at Helene var reist med sin Moder til Neufchatelsoen, men tro endeligt ikke, at Grevinden havde gjort det af Had, det havde

en langt simpelere Grund, idet hun havde erkendt, at for en kone paa hendes Alder og med hendes Vaner er Nollen som trosteløs Enke stærkligst vanskelig i Paris. Hun indbød sin Son til at komme til dem, naar han havde taget sin sidste Examens, og jeg troer ogsaa, at han blev to hele Maaneders hos dem og førte dem tilbage til Paris. Det var allerede langt inde i December, og den 1ste Januar rejste Leopold til Afrika. I disse hurtigt forsvindende Dage, de sidste, han fulde tilbringe i Frankrig, gjorde han mere end et fortvilet forsøg. Den stakkels Djævel, der var alfor hærlig til at kunne være lykkelig hænede, vilde ikke reise, uden at have fravristet sin Moder en Taare, et Kjærtagn, en Belsignelse, jeg veed ikke hvad — fort sagt, noget Moderligt! Han trængte til dette Noget som til en Tærpenge paa Venen, maaske gjættede han med en hemmelig Forudsætelse, at hans første Reise vilde blive den store; men han spildte sin Tid og sin Moie. Uden at vende tilbage til Verden, lod Hr. de Gardeluz Verden uformelt komme til sig. Hun havde ikke fastsat nogen bestemt Dag, men man vidste snart, at hun var at træffe hele Ugen igennem; den elstværdige Summen af Modeverdenens Ubetydeligheder gjorde hende døv for den ulykkelige Leopolds tungindige Uttringer. I Neufchatel havde hun næsten været elstværdig, i Paris blev hun kald; Verden havde genvundet hende. Afledsmorgenen troede min Ven at gøre et heldigt Vieblik. Han havde paa Taaspiderne sneget sig ind i sin Moders Cabinet, hvor hun med Nyggen mod Døren syntes opmærksomt at betragte et Portrait, som Underlieutenanten havde ladt male og bragt hjem den foregaaende Aften. „Omstider,“ sagde han ved sig selv, „tanke hun paa mig! Hun har altsaa dog lidt Medlidenhed med mig!“ I denne Tro løb han hen til hende, kastede sig paa Kne og udbrød under en Strom af Taarer: „Alt, høre, elstede Moder, omfavn mig! Belsign mig! Lad mig tage dette Minde om Dig med!“

„Er Du fra Forstanden? Hvor tør Du forstørre mig saaledes? Reis Dig, min Ven, og sæt et andet Ansigt op, Du gjør Dig selv syg og volder mig et Neroefald. Hvad ønsker Du af mig?“

„Alt Du vil elske mig, Moder?“

„Dug elster Dig saa meget, som man elster hinanden i den Verden, hvori vi leve; vi ere Gud flee Lov ikke Borgerfolk. Jeg veed ikke, om det er hin Hr. Pouglas eller Pelgas, der har bibragt Dig dette Bæsen, men det er ikke paa sin Plads noget Sted, og Du vil gjøre vel i at vænne Dig af med det. Jeg har forudset det Vieblik, da min Datter ved Smitten vilde blive ligesaa lutterlig som Du. Du er intet daarligt Hoved, forstaaer at holde Dig med en vis Anstand, og man finder, at din Opræden i det Hele taget er som en Adelsmands bør være; men alle disse Egenstabber, som jeg lader vederfares Retfærdighed, blive forståede af et sygeligt Folkeri. Give mig paa Dig selv!“

Det var det smukke Farvel, han fik, men hvor var den lille Søster ikke opfindsom til at træffe ham! Hun fulgte ham til Ternbanen med sin Gouvernante, hælede og dæggede for Hærfængelighedens Ød var nemlig trængt igennem den egenhærlige Levemands Brytpantser, idet han ved østere at høre, at hans Son var en Officer med den smukkeste Fremtid, fattede en vis Deeltagelse for ham, indbod ham flere Gange til Middag og endog besøgte ham i Saint Cyr en Beddelobsdag; Skolen ligger jo ikke langt fra Satory. En Maaned førend den ulykkelige Begivenhed, der adstillede dem for stedse, havde Faderen forestillet Leopold for nogle Venner i Klubben; man havde spist Frokost, drukket paa hans fremtidige Held og allerede ført ham som Hufarlieutenant føre et slot Liv, spille højt Spil, løbe efter Fruentimmer, tugte de Ubehævlede med sin Ridepidst og i det Hele taget opførte sig som det sommer sig en fransk Cavalierofficer. Hr. de Gardeluz havde stedse været tilstede efter at bruge Raarden og en stor Ven af Gressager.

Da de ved Klokkens Ringen maatte stilles, tog hun hans Hoved mellem sine Arme og hæstede til ham: „Du huster jo nok vor Aftale? Glem den ikke!“

Han følte sig to Aar yngre ved Grindringen om hin elstværdige Barnagtighed og svarede smilende: „Gjælder den da endnu?“

„Ja vist gjør den.“

„Saa har jeg et vigtigt Spørgsmaal at gjøre; lys eller mørk?“

„Som Du vil, men jeg saae helst, at han blev lys. Men gaa nu; Du faaer mig til at sige Taabeligheder.“

„Farvel!“

„Til vi sees igjen!“

Deg fortæller Dem alt dette under Et, men De begriber let, at han ikke sagde mig Alt ved vor første Samtale. Der behøvedes kun et Vieblik til at bryde Æsen; men Fortellingerne, Mindernes og Tilstaelernes Strom behøvede flere Maaneders til at udtonne sig. Vi var meget glade, han ved at kunne aabne sit Hjerte for Nogen, og jeg ved at have fundet en Ven, der saaledes optog mig i sin Familie.

Endog mellem Venner gives der Skrænker, som ikke falde saa let. Saaledes pastaaer man for Eksempl, at vi i Skolen Alle ere Rigemænd. Nu vel, medens jeg gif i Latinstolen i Schlestadt var jeg knyttet som en Broder til Underpræfektens ældste Son. Vi delte vores Suffragoet og vores Legetøj med hinanden; Alt, hvad jeg havde, tilhørte ham, og omvendt; men naar vi om Søndagen gik ud, han til Underpræfekturet, og jeg til min Onkel, Bager Felrath, vilde han

knapt hændes ved mig paa Gaden og sagde kun i Grastand Goddag til mig, som om han undsaae sig ved at tilstaae, at han var min Sidemand. Havde hans Fader spurgt ham: „Hvem er den Dreng der?“ havde han maaske rodmende svaret: „Aa, Ingen, det er kun en Dreng fra Skolen.“ Saaledes havde vi Alt tilfælles, undtagen vore Fortældre, og hvorfor? Fordi han troede at være Mere end jeg udenfor Skolen. Hos os er en Underpræfect næsten en Adelsmand, og Fader Brunner var kun en flest og ret Vingaardsmand. Bistuet havde vi en aarlig Indtægt af nogle og tredivevisinde Francs, hvormod den Aanden, der havde en stor Familie at forsørge, ikke havde Andet, end sit Embede, men ikke desto mindre vilde man have troet at nedværdige sig ved at byde mig en Tallerken Suppe i Underpræfectens Huus.

Den samme Bise synges saa noget nær ogsaa i Armeen, uagtet Vigiheden skal være Grundlaget for alle vore Love. Man har sovet i samme Telt, drukket af Glas sammen, vovet sit Skind for hinanden, man agter og elster hinanden, siger Du til hinanden, er Brodre, Baabenbrodre, men jeg vil aldrig lære min Broders Moder, Søster eller Kone at hænde, hvis den uhedlige Partikel „de“ stiller sig imellem os. Revolutionerne have bragt mange King af Love, men ved denne Dumhed have de ikke røklet. Jeg har hændt over tyve Sønner af fornemme Familier meget noie og endog frelst een, som havde utsat sig for alvorlige Farer. Jeg er overbevist om, at han før vilde lade sig hugge ned, før han vilde taale, at der blev sagt et eneste ondt Ord om mig. Naar vi mødes i Paris, fastar han sig om Halsen paa mig, slæber mig med til Cafèen, paastaaer, at jeg skal spise til Middag med ham i de kostbareste Restaurationer, men han har aldrig forestillet mig for sin Kone, og jeg ved ikke engang, hvor han boer. Har jeg Ret eller ikke? De ville altsaa fatte, hvorfor den statkels Gardelug i tre Maaneder blev mig hærcere, end en staarig Ven. Hvad han gjorde, var ikke mere end billigt; thi til sidst glemte jeg med ham Forskjellen mellem vore Grader, og Graden er dog noget ganste anderledes Fortjent, end Navnet; men jeg paaskønnede, at han havde almændelig Menneskeforstand, eftersom den King er en saa stor Ejendom.

Vi vare altsaa fortrolige Venner, eller rettere sagt kun Et, og man maatte staet tidligt op for at have medt den Enne uden den Aanden. Jeg hændte alle hans Tanker, og han hele min Historie, der Gud stee Lov ikke har været synnerligt indvistet. Vi betragtede i Forening hans Søsters lille Portræt og sagde i al Korthed Helene, naar vi talte om hende, og han havde efter Hukommelsen tegnet et Billede af Fru de Gardelug for mig, paa det at hele Familien kunde blive fremstillet for mig overensstemmende med alle vedtagne formaliteter. Vi tilbragte hele Dage med at anstille Betragtninger over Greindens Kulde og den lille Søsters Venlighed, og disse halvt glade og halvt sorgelige Grindinger oplivede hin statkels Sjæl og voldte ogsaa mig Glæde; naar man befinder sig midt ude i Orkenen og omgives af Sandklitter, der bølge i det Hjerne, saa langt Diet kan naae, er man ikke fræsen i sit Valg af Stof til Samtale. Alt, hvad der taler om Frankrig, bliver saa tilstrekende som en Roman, og allerede ved Fædrelandets Navn slæker man sig om Mundten; det er saa godt.

Jeg kunde ikke blive træt af at høre min Ven gjennemgaae sine Sorger, eller han af at skildre dem for mig. I en lille Øste havde han nogle Handstær, nogle visne Blomster, nogle ubetydelige Lapper, en sand Kjærlighedsbagage, og de fire eller fem Breve, som hans Søster havde strevet til ham efter deres Skilsmisse. En lille femtinaarig Piges Bræveværling er temmelig indholdslos, men savner dog ikke en vis Smag af grøn Frugt, der gjennemtrænger En. Hine smaa Kragestæer trippede længe om for mine Øine; naar jeg lagde mig til at sove, grublade jeg over de kun halvt fuldførte Sætninger, hvori der ikke fandtes et eneste Skiltetegn; Papirets ubestemte Dust kunde jeg endnu fornemme et Par Dage efter.

Naar Leopold beklagede sig over denne saa smukt begyndte og saa tidligt afbrudte Bræveværling, fandt jeg ham uretfærdig og tog Helene i Hovsvar ved at opregne de tu-sinde Udspreder, hvormed Livet gaar hen i Paris. „Skriv Du,“ sagde jeg, „eftersom Du har fireogtyve Timer i Døgnet til din Raadighed. Hørte herde om din Levemaade, dine Udslugter, dine Fornuksler, dne Venstabsforbindelser og dine Kjædsommeligheder. Hvem ved, om hun ikke bliver nysgjerrig efter at faae noget Mere at vide om de halvandethundrede tusinde Palmetræer, saa at vi faae Svar.“

Tilsidst lod han mig læse de Breve, han strev dernede. Hver ottende Dag strev han usfravigeligt to. Hvilket Hjerte og hvilken Stil, i Særdelshed i hans Breve til hans Søster, hvor han var mere utvungen og indlod sig mere paa Enkeltheder. Naar jeg tilfældigvis var tilstede, indskjed jeg ham Betragtninger, vakte nye Forestillinger hos ham og var hans Medarbeider. En Dag lagde jeg et i Bandsvarne udført Billede, i hvilket jeg havde malet det Indre af hans Værelse og os Begge rogende af vore Chibouquer ligeoverside hinanden, ind i Omflaget. Det var mig, som forseglede Brevet, og allerede da jeg tendte Lækket, mærkede jeg, at min Haand rystede. Der seer man et Exempel paa Konstnerskængelighed!

Malerne maae have den samme Hukommelse, naar et af deres Billeder skal paa Udstillingen.

I henved sem Maaneder levede vi saaledes, og jeg hændte ham saa godt, at det forekom mig umuligt at opdage noget Ryt hos ham. Ikke desto mindre havde han forbeholdt mig en Overraskelse, og jeg blev som himmelsalden, da han, idet vi forlod Messen, sagde til mig:

„Beed Du vel, at jeg timer noget ganske umaadeligt om Natten? Havde jeg ikke været bange for, at Du skulle give din Mund af Led, havde jeg træteret Dig med mine samlede Værker. Hjemme har jeg nok til i det mindste to Bind.“

Det var let at mærke, at der under denne tilsyneladende Foragt for hans Værker skjulte sig en inderlig Kjærlighed til dem, ja endog et Slags Engstelighed. Jeg git hjem med ham til hans Kvartær og paastod, at han skulle laane mig det første Bind.

„Hvilket Bind?“ sagde han med et tvungent Smil. „Jeg har talt om to Mapper fulde af mine Huskerarbeider. Der er den ene, tag den om Du vil, og tænd din Pipe ved dem, naar Du begynder at hæde Dig. Eller streef Dig hellere paa Loveshuden, medens jeg løser et Par Sider for Dig — dog nei, Du vilde falde i Sovn. Tag dem, Gamle, og flynd Dig bort; jeg kunde ellers være Mand for at løbe efter Dig —“

Jeg flygtede som en Tyr og gjennemlæste i et Træt trehundrede uthedelige, overstregede og næsten ulæselige Sider. Aldrig havde jeg fortæret en saadan Masse Poesi, ikke engang i de smukke Udgaver af Hugo, Lamartine og Musset, men Vensteb kan gjøre Underværker. Forvrigt var hans Vers gode, og Familien har gjort Uret i ikke at lade dem trykke; der fandtes adskillige ypperlige iblandt dem, om end maaske noget Uklart i de philosophiske Stykker, saasom „Evilien“, „Hvor gaaer jeg hen?“ „Til den Første, som fil Korset“. Beskrivelserne af Orkenen var glimrende, Oprinlene i det arabiske Liv levende og haandgribelige. I „La Fantasia“ hørte man tydeligt Strudet tale; „Den store Hædning Diffa“ var behandlet lige saa slot som nogen Side hos Rabelais. Og hvilken Overstrommen af Hjertet i Stykkerne „Til min Moder“, „Da jeg var ganske lille“; „Du vil elske mig!“ Men Blomsten af det Hele var en fem, seq smaa versificerede Idyller, Drømmerier, Kjærtægn til den unge Person, som gifter sig i Morgen. „Helene“, „Skønne Dage“, „Vor lille Have“, „Fratri futuro“ ere ligesaa mange smaa Masterstykker, som jeg har læst og efter læst med Taarer i Øjnene. Da jeg havde tørnt Mappen, gif jeg tilbage til Leopold for at vække ham, da jeg vilde have det andet Bind; men jeg vækkede ham ikke, efter som han var vaagen. En Digter, der endnu ikke har ladt Noget trykke, ligger paa gloende Kul, naar han ved, at han bliver løst og bedømt. Jeg havde føldet min Dom og sagde ham reent ud: „Du har Geni.“ Jeg troer, at det glædede ham; thi han gav sig til at opiske anden Deel for mig. Den forekom mig endnu smukkere, thi Leopold var en udmerket Forelæser, og man kan tænke sig min Glæde, da jeg saae, at det sidste Digt, et sandt Mesterstykke, var tilsgivet hans Ven Carl Brunner, strevet fuldt ud. Saar jeg nogensinde fat paa det igjen, lader jeg det indgrave i Guld paa Marmor; men Familien har beholdt det Hele og sandsynligvis brændt det. Dertil var den berettiget; den arvede ham jo.

Hele Natten gik med til Læsningen, og da Dagen begyndte at grye, havde vi mere Lust til at trække frisk Lust, end til at gaae i Seng. Al denne Poesi gjæredes i mit Hoved; jeg kunde selv have rimet for et godt Ord; man vilde ikke have behovet at nøde mig dertil. „Hør,“ sagde jeg til Leopold, „Du har hørt mig i din Bold siden i Aften, men i Dag maa Du høre mig til; Enhver Sit. Der bliver sadlet to Heste til os, og vi ville gjøre en Udslugt ud paa Sletten. Jeg vil see, om de første Straaler af Solen ere ligesaa milde, som de første Straaler af Gren. Naar vi ere komne tilbage, tage vi os et Bad og spise Brokost hjemme hos mig, og derpaa holder Du Sieska i de tre Palmetreer, medens jeg træffer Forberedelser til min lille Hest i Aften. Jeg vil, at Champagnen høitideligt skal døbe Biskras store Digter!“ Den statkels Knos lo ad min Begeistring, men var i Grunden ligesaa forskyret i Hovedet som jeg.

Mine Anordninger blev punktligt efterlevede. I Løbet af Dagen hørvede jeg ti Kammerater for at danne et fuldstændigt Bord, og en gammel Spanierinde, der var berømt for sin Kogekonst og sin Foiegras, laante os sit Huus og pobredte Maden. Min Oppasser lod jeg plyndre alle de Vin- og Brændevinshandlere, som forpestede Døsen, og indbød den nærfundige Stammes mindst garvede Vandfænder. Der gif en Maaneds Gage med dertil, men hvad gjorde det til Sagen? Venstebets Fest skulle være en Begivenhed i Historien.

Vi vare i de første Dage af Rhamadanfesten, denne halvt af Fasten, halvt af Fraadsen bestaaende Fastelavn; men jeg indestaar for, at selv de ødslestte Scheiker ikke gjorde sig saaledes til Gode som vi den Aften. Fra Fem til Ni spiste og drak vi, som om Absinthen havde udhulet et Svælg i vore Magter, og til sidst kom Punschens, der blev stukket Old i Bolten, Camperne og Lysene bleve slukkede, og efterat have

skjekket i de tolv Glas, sagde Moder Maneho paa sit eindommelige Maal til mig:

„Senor, las niñas estan aqui.“

„Bent et Dieblit,“ sagde jeg, „først maa jeg udbringe en Staal. „Mine Herrr, Turcoen har nyligt fuldbent et stort Werk. Hvilket? Det skulle De finde faae at vide, men De kunne troe mig paa mit Ord, naar jeg sværger Dem til, at det vil gjøre ham Gre. Paa vor fortrefelige Kammerat, Turcoens Belgaende! Paa hans Hæder! Paa den Uddelighed, der ventet ham!“

Mine Gæster var saa hede i Hovedet, at denne Tale ikke forekom nogen af dem svulstig. Et kraftigt Hurra svarede mig, og der klinkedes med Glassene, og det saa voldsomt, at et af dem gik i Stykker; det var Turcoens. Jeg seer endnu Hoden af det mellem hans lange, magre Finger og hans statkels Ansigt oplyst af Punschens blaa Lue.

I samme Dieblif gik Døren op, og Roland af Zephyrerne stak Hovedet ind ad den. „Afsted, mine Herrr, der vil strax blive blæst Appel; man stiger til Hest.“

En forvirret Blanding af Spørgsmål svarede ham. „Hvad? Hvorledes? Hvor skulle vi hen? I hvilken Anledning? Det er noget Snat.“

Han underrettede os om, at Beni-Halu'erne havde gjort Opror inde mellem Aures-Bjergene og vørgret sig ved at belede deres Afgift, desuden vare tre Spahier blevne snigmurde og en Convoi plyndret. Det var maaske en Hendelse uden Folger, en simpel Opbrusning af Religionsværmer i Begyndelsen af Rhamadan; men man vilde kæle Ondet i Hædelen og lugte Oprørerne, uden at lade dem faae Tid til at ordne sig. Generalens Befaling var bestemt; om en Time skulle der brydes op.

Det var altsaa sandt, og vi skulle gjøre en Stump Helt-tog! Overraskelsen og Glæden gjorde os Alle halvt ødru. Med varme Haandtryk ønsede vi hinanden til Lykke; Lysene blev etter taende, Enhver rettede paa sig, Roland temte et Glas paa et heldigt Udsald, og Enhver gif til Sit. „Kom dog!“ raabte jeg til Turcoen, der sad som naglet fast til Stolen og endnu stedse var ganske bleg.

Fra dette Dieblif maatte jeg passe mine egne Sager og havde ikke en Minut til at tænke paa ham.

Hele Byen var i Bevægelse, men uden Stoi, hvilket forstoblede det Eindommelige ved Oprinet. Soldaterne løb, Araberne kom trækende med deres Kameler eller Esler, Ordinanserne gif forbi med Pakulerne. I en Snup var jeg hjemme i mit Kvartær, hvor min Oppasser, den trofaste Baudin, allerede havde trukket Vadselfene midt ud paa Gulvet. Medens der var blevet pakket ind, Blæsfodret var blevet fyldt, Tojet spændt fast paa Ryggen af Muleslet, Eggene af min Sabel undersøgt, Hænghætter satte paa min Revolver, mit Belte spændt og mine Støvletter knappede var jeg bleven en Time ældre, uden at have lagt Mørke til Tidens Flugt. Have De bemærket, at Høret gaaer dobbelt hurtigt, naar man staar op fra et godt Maaltid? Det er dog ikke fordi det har drukket.

Vi vare ottehundrede Mand paa Venene inde i Hæstningsgaarden. Ti Tungesmael forhindrede forsigtigt, at Klokk'en var Ti; Stilheden forstyrredes kun fra Tid til anden af et Muldyrs Stampen eller en Hestis Brinslen, og Opraabningen stede med dæmpt Stemme og ved Skærer af en Stanglygte. Hvilken Hæftigighed bruges der ikke for at overrumple Araberne, som man aldrig overrumpler, da de stedse have Spejdere iblandt os!

Jeg stillede mig paa min Plads ved Siden af Generalen, der holdt til Hest midt i Gaarden med Ridepidsten i Haanden og Cigaren i Mundten, ligesaa rolig, som om han vilde ride ud til Boulognessonen for at gjøre en Tour omkring Seen. Han modtog Stykklisten og dicterede en Ordre, som Abdudanterne stredt op, og som Capitainerne fulde oplese for deres i Kredje opstillede Compagnier. De hænde Alle det patriotiske Dmtvæd: „Soldater, Oprørerne have sat sig i Bevægelse, Eders Kammerater myrdes og forraades, det franske Herredomme trues, Fanens Gre maa forsvares! Eders General er stolt af at have Eder under sin Befaling, og Fædrelandet stoler paa Eder!“ Det er stedse den samme Melodi og de samme Ord; men da Melodien er rigtig og Ordene grundede, have de ikke en eneste Gang forseilet deres Virkning, saa længe Frankrig har været Frankrig.

Soldaterne havde med fuldt Hjerte hørt paa denne Tiltale, og naar de ikke besvarede den med hoie Raab, var det fordi Mandstugten forbod det; men den Mumlen, der lod i Kællerne, bevisste, at der ikke var blevet talt til dove Dren. For sidste Gang rettedes der paa Ladertoit, Sadelgjordene blev spændte, Infanteristen tog Geværet paa Skulderen, og der blev gjort Hoire om.

Jeg har sagt, at vor Colonne bestod af omrent ottehundrede Mand; deraf bleve i det Høieste firehundrede tilbage i Biskra. Vi havde to Compagnier Museteerer, et Compagni Tirailleurer og et Compagni Zephyrer, hundrede Mand Cavalieri, deels Hestjægere, deels Spahier, syrettyve Mand Artilleri og Train og halvandethundrede arabiske Ryttere. Generalen fulgte med Fortroppen og havde fastet sin Cigar fra sig for at foregaae Folkene med et godt Ekspel, da

Støt og Ald ere lige stærkt forbudte paa Nattemarcher. Jeg holdt mig i Mørkeden af den Høistbefalende, og Turcoen var ikke langt borte; det var netop hans Compagni, som havde afgivet Fortroppen.

Undervis nærmede jeg mig ham. „Naa,“ sagde jeg til ham, „nu gaaer det los. Du er da fornæst, vil jeg have?“

„Ja, det er en Losning som enhver anden. Jeg vil helst have Ende paa det paa een Gang.“

„Have Ende paa det! Et Du vanvittig? Det er din Löshane som Soldat, der begynder, forinden Du svinder andre Seire.“

„Jeg ønsker, at Du skal hjænde mig tilbunds; jeg besatter mig ikke med Anelser, men dette Opbrud er indtruffet under dumme Forhold. Du talte om Ubedelighed, og jeg tænkte paa Døden.“

„Det er meget aandrigt! Og jeg forudsiger Dig, at Du vil vise Dig glimrende i Alden og bedække Dig med Hæder. Hvem veed icke, om vi saae med Hjænden at gjøre? Disse Opstande under Rhamadanfesten ere kun Straaild; man sitter sig i Uleilighed for at slukke dem, men finder kun Afe.“

„Som Du vil.“

„Men saa mand Dig dog op, for Pøffer! Hvad er Du for en Soldat?“

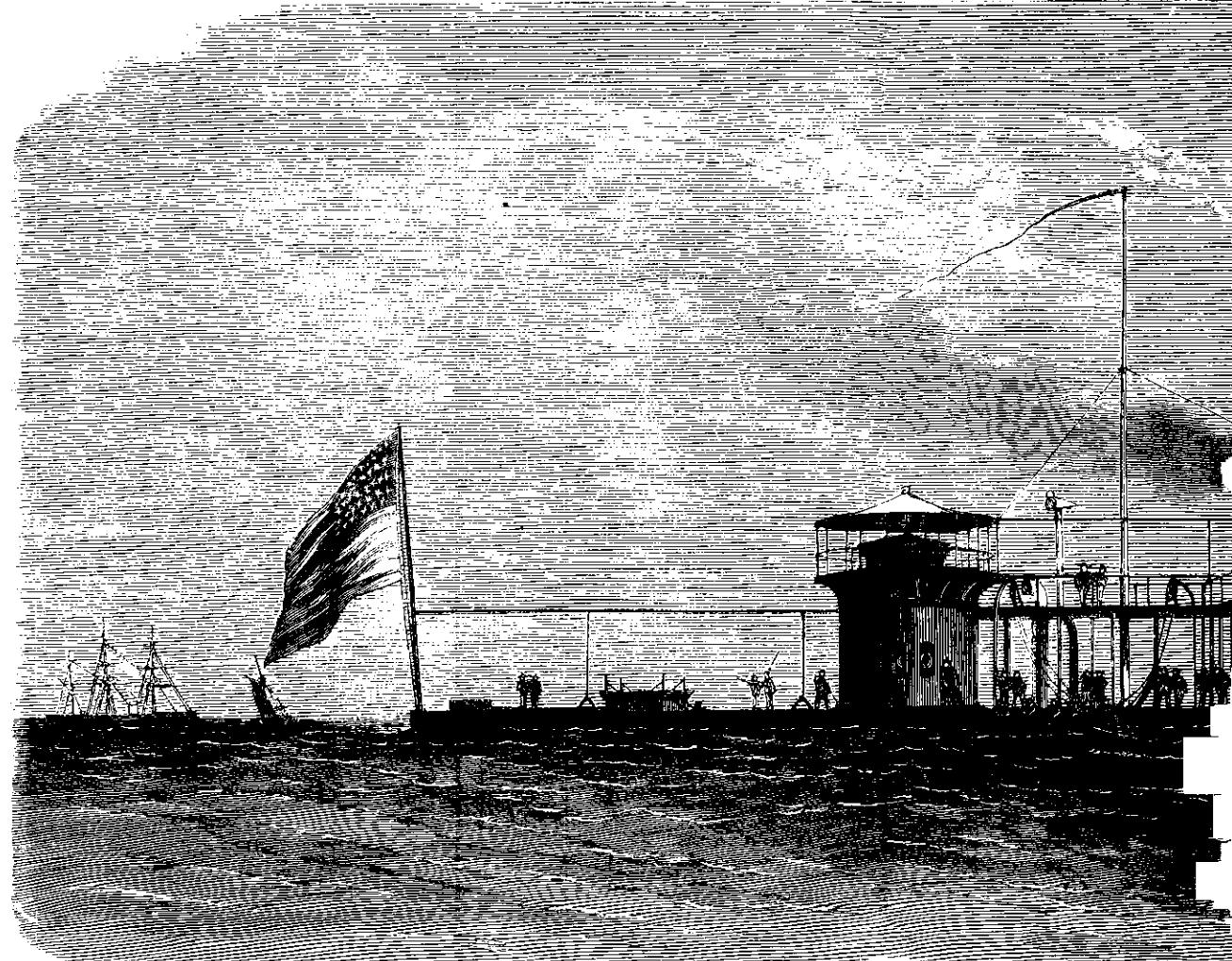
„Nu gaaer det bedre. Jeg var endnu lidt paavirket af de Brødre, jeg havde frevet.“

„Jeg striver kun Et og det Samme ved saadanne Lejligheder og siger: „Mo'er Brunner, vi drage i Feltten. Hvor lenge det kan vare, vides ikke, og Du hører maafer ikke fra mig i tre Maaneder; men det maa ikke gjøre Dig urolig; jeg giver Dig mit Wresord paa, at der ikke vil hændes mig Noget.“

„Jeg har frevet et Testamente paa fire Linier og to Breve, som Du egenhændigt skal afgive, hører Du? det ene til min Moder, og det andet til vor lille Helene.“

II.

De vidste Alle, eller dog næsten Alle, hvad en Nattemarche i en ubekjendt Egn vil sige; den er hverken munter eller magerist. Columnen ruller hen som et fortsladent Baand paa sort Grund. Uniformernes smukke Farver ere uskendelige; Krigens hele lystige Støt har maattet vige for et Slags mumlende Stilhed, i hvilken man kan kjælne Skridt af Mennesker og Dernets forsigtige Klirren. En Steen, som rives los, en God, der steder imod, en undertrykt Ged er Alt, hvad der forefalder paa Beien. Man ligner snarere valsartende

Den amerikanskef.

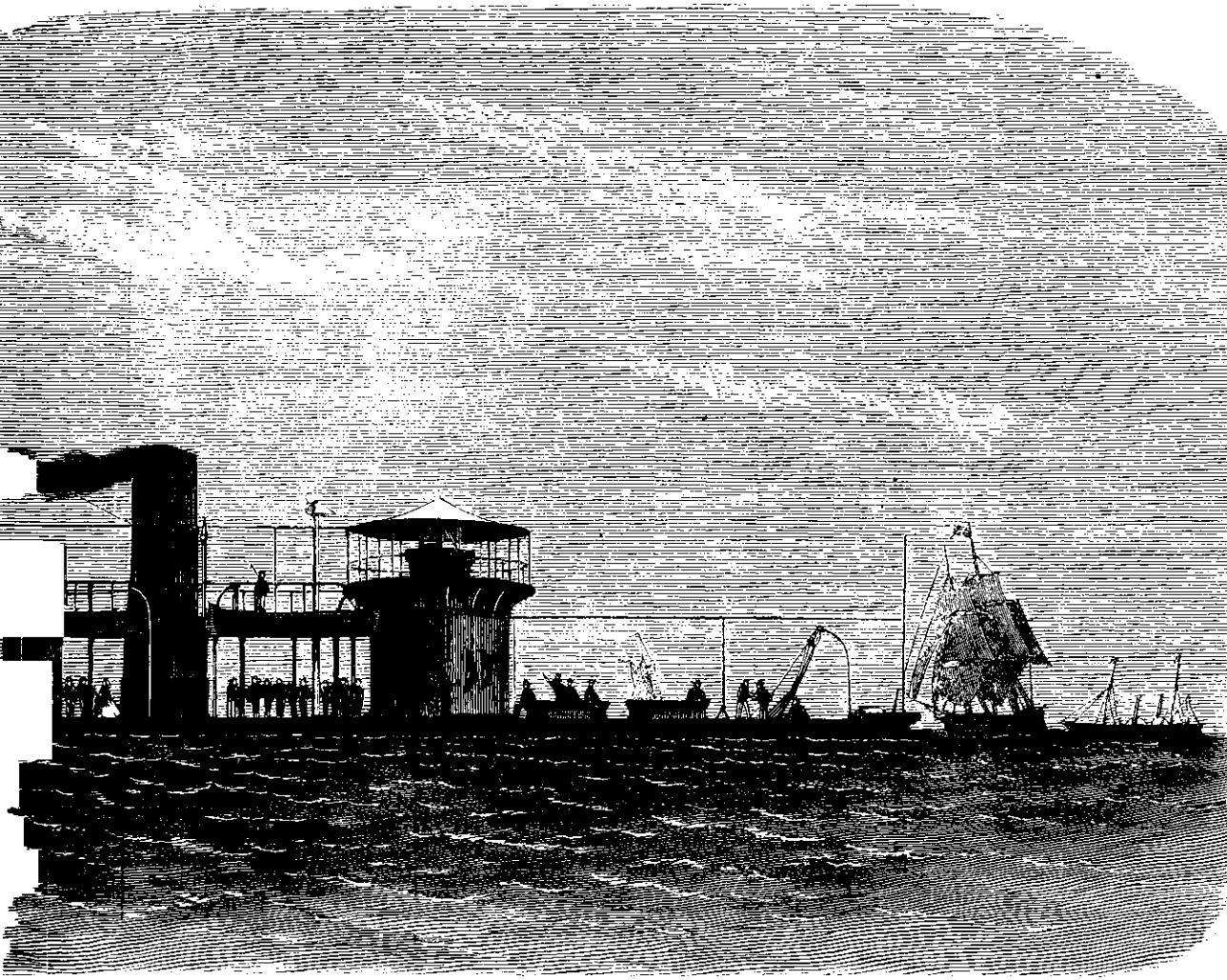
Munkne, end Helte, der drage i Krig, og farer Tanken om Døden En tilfældigvis gjennem Hovedet, er man mest opsat paa at see den i Vinene som Munk. Jeg har læst, jeg veed ikke hvor, at dersom Slagene holdtes om Natten, vilde de Zappre være sjeldnere. Der er noget Sandt deri, ikke fordi Modet har sit Udspring fra Korsængeligheden, men fordi Mennesket ikke ganske er sig selv, naat det ikke er i Besiddelse af alle sine Sandser; endog den mest hørdede Stemning er ikke tilstrekkelig, og der udtræves ikke saa Lidt for at gaae

baren hett imøde. I Livets Hylde er Mennesket bedst skilt til at offre Livet; det er ved højlys Dag, at vi freidigt skytte os over Kanonerne, Bajonetterne og alle de elstværdige Redslaber, som tjene til at tage os af Dage.

Klokken var Ellev om Aftenen, Maonen var gaaet i Seng med Hønsene, og Stjernerne tjente kun til at fremhæve Nattens afflydige Mørke. Jeg lod mig derfor henvise af den gode Turcos Forestillinger og gav mig til at hygge paa en Tungslindighedens Skørpe, medens jeg gik ved Siden af ham.

Saaredes Ankømst til Wien.

r „Miantonomoh“.

Mellem hine usynlige Bjerge, som vi nærmede os med hvert Skridt, var der starpladte Bøsser, og man kunde trygt stole paa, at vor Colonne ikke vilde komme fuldtallig tilbage. Vor hvem vare de daarlige Numere i dette Lotteri bestemte? Vor Leopold? Vor mig? Vor os Begge? De Hyre, der have Tro, ere lykkeligere end Andre; de bilde sig ind, at en Bon kan saae Kuglen til at afvige fra dens Bane! Men Stolen besøver En for en Deel denne Trestegrund.

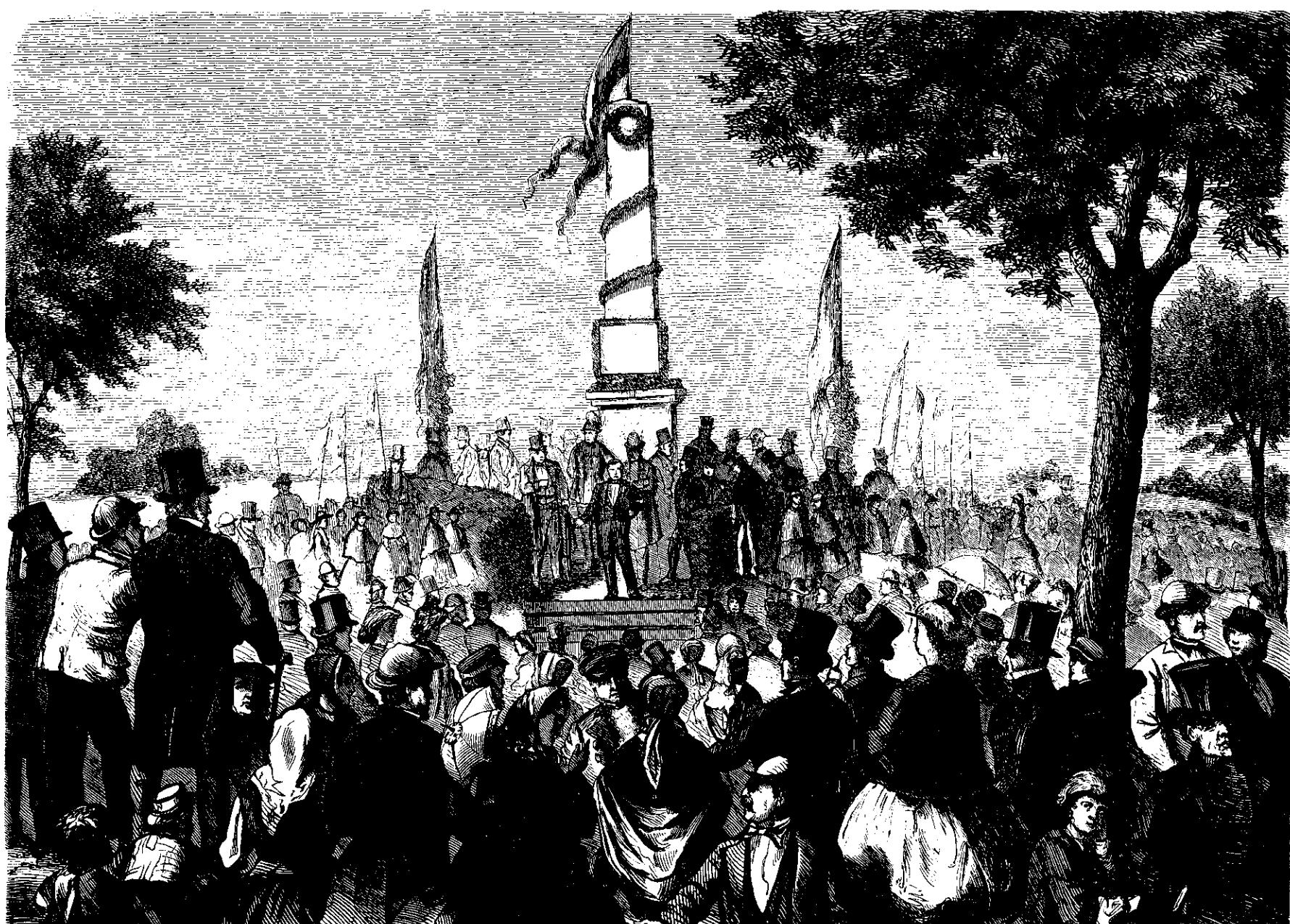
(Fortsatte.)

Den amerikanske Monitor „Miantonomoh“.

Paa samme Tid, som vi med Lengsel imødesee detaillerede Efterretninger om Søslaget ved Lissa, under Dalmatiens Kyst, det første større Sø slag, i hvilket store, moderne europæiske Pancerskibe have prøvet Styrke med hverandre, ere vi her i København ved „Miantonomohs“ Besøg blevne mindede om den berømte Treffning paa Hamptons Rhed den 9de Marts 1862, hvorom Efterretningen som en Lovbeld spredte sig over

hele Jorden. Slaget ved Lissa har været lenger forberedt, haade Østerrig og Italien have i flere Aar arbejdet paa at erhverve kraftige Pancerslaader, sammensatte af saa gode, kraftige, store og hurtige Skibe, som ikke alene deres egne, men ogsaa Frankrigs, Englands og Nordamerikas Værfter kunde bringe tilveie, og ved hvis Anskaffelse de saa at sige alene saae hen til hvad der egnede sig for deres Farvande, Havn, Værfter og andre Forhold, uden at bekymre sig stort om Bekostningerne. Man vidste, at Kampen om Venetiens forestod, og kunde komme hvilken Dag det skulle være; man betragtede Besiddelsen af denne flønne Provinds som en Livsopgave for Italien; man vidste det vilde koste Blod at erobre den, og anspændte sine Kræfter til det Hverste — og alle den italienske Marines store Forberedelser gjaldt Dagen, som skulle komme, den 20de Juli 1866. Paa Hamptons Rhed forholdt det sig ganske omvendt. Pancerskibene var endnu i deres første Barndom, Modellen ru, Hormerne veglende og folgende sig frem. John Ericssons „Monitor“, der skulle være en Monitor for de forenede Staters Slaade, var bygget i 100 Dage, udrustet og armeret i en Haandewending, og mødte høist belejligt paa Kamppladsen om Aftenen den 9de Marts. „Merrimac“, det isierlige Souhyre, et improviseret Pancerskib, et fra Havets Bund opfislet Krigsdamprskib, der var blevet raseret og behængt med Jernbanstinner i Form af et Tag, havde paa denne Dag løbet omkring og spillet Cavaleri imellem de fjendtlige Træssibe i Bugten, stødt et af dem i Søen, drevet et andet paa Grund og skudt det i Brand, og der laa det som Seitherre, færdigt til at gjøre det af med de øvrige Skibe den næste Dag. Saa var det, at John Ericssons lille Skildpadde kom til. Den 9de Marts stod Kampen imellem de to nyfodte Modstandere, en øgte Evekamp, man funde gjerne sige en Nævekamp, saaledes løb de ind paa hinanden og dængede hinanden til; Enden derpaa blev, som Hvermand befjndt, at David fældede Goliath og beholdt Valpladsen for sig, medens det store Skrog listebe sig hjem som en vaad Hund, med halen imellem Benene.

Saledes fremtraadte den første Monitor, hvis Navn opnaaede at blive et Hællesnavn for alle de Pancerskafotier af samme Art, som senere ere byggede. Men det gis med denne, som det ofte er gaaet med slige nye Opfindelser, de første Forsøg have praktisk maatte vise deres Mangler, der have krevet tunge Offer, inden de blevne afhjulpne. Pilatre de Rozier var den første Mand, der som driftig Skipper vovede sig ud paa en Seilads gjennem Luftten, idet han den 21de November 1783 med en Montgolfiere passerede tværs-

Ved „Bernstorffs Statue“ paa hundredaarsdagen for Kongellets Aflosning. Tegnet af K. Gamborg.

over Paris og Seineslodden; Rozier blev ogsaa det første Offer, som dette nye Experiment krævede, da han den 14de Juni 1785 vildt begive sig gjennem Luften med en Charliere fra Frankrig til England. Charlieren fængede Ild og sprang, og Rozier faldt ned paa Jorden som et sønderlemmet Lig. „Monitor“ havde praktisk viist sin Kampdygtighed og sine gode Egenskaber som Krigsfartøj; men da den Aaret efter fulde prøve sin Sødygtighed paa Atlanterhavets Bover, blev den overfalset af en Storm, i hvilken den overstyrledes, syldtes og sank, for aldrig mere at have sig til Havets Overflade.

Hvad er da en Monitor? Det er et lille Pantserstib, et flydende Batteri af ganske særegen Construction. Det, man har sagt at opnæae ved disse Skibe, er deels Uaarlighed, fremkaldt ved, at kun en rige Deel af Skroget rager op over Vandet, hvorved det bliver vanskeligt at træffe dem og hvorved det tillige bliver muligt at gjøre dem meget stærke, efterdi kun en saa rige Deel af Skroget behøver Beklædning med Panterplader; deles at sætte dem i stand til at bære enkelte, meget svære Kanoner, der ere dekkede bag Ternmure, som ikke kunne gennemtrænges af fjendtlige Projectiler. Hør at opnæae dette maa der gjores Øfere i andre Henseender, navnlig i Hurtighed og tildeles i Sødygtighed. Alle de senere Monitorer, som ere byggede, have viist, at Hurtighed ikke lader sig forene med denne Construction; derimod er en vis Grad af Sødygtighed opnæaet, hvilket bevises ikke alene ved det faktum, at mange af Monitorerne ere gaaede igjennem Atlanterhavet fra Havn til Havn i de forenede Stater, ofte i Storm og haadt Veir, men ogsaa ved, at en af dem, „Monadnock“, er gaaet fra New-York over Vestindien, Brasiliens, rundt om Cap Horn til Valparaiso, og en anden, „Miantonomoh“, er passeret tversover Atlanterhavet til England, derfra over Nordseen til os, og nu er paa Vejen til Kronstadt. Dog ledsgages de paa disse Reiser af andre Dampstibe, der som Ammer følge dem i hælene, om noget Uheld skalde indträffe; men de have hidtil ikke haft Brug for denne Asfiance. Mærkeligt nok er det, at den mest generende Søgang, som „Miantonomoh“ har truffet paa hele sin Reise, havde den i Kattegat under en haard Blæst; den krappe, sorte Sø skal have haft stor Indflydelse.

Monitorerne ere altsaa lave, stærktbyggede, forholdsvis langsomme Pantserbatterier, uden Master eller Seil, tillukkede overalt, kun fremvisende over Havet eet eller to Taarne, et Par Skorste og een Stang eller to, til Opheisning af Flag og Signaler. De bestaae af et langt, brede, strygejernsformet Overstib, et Slags Flaade med flad BUND, og et Understib af sædvanlig Form, der bærer denne Flaade og derved trykkes heelt ned under Vandet. Overstibets lobrete Sider ere klædte med Pantserplader, der kun ere een Tomme tykke og ligge i Bag ovenpaa hinanden, og Taarnene ere byggede paa samme Maade, men med flere Lag end Stibssiden. Dækket er vel klædt med Plader, ligesom det Ørige, men ikke saa stærkt, og Grunden hertil er, at de Projectiler, som udskydes imod Skibe, navnlig de, der skydes fra andre Skibe, næsten altid gaae i horizontale Baner, saa at de, ved at ramme Dækket af en Monitor, springe op igen fra dette, uden at efterlade noget betydeligt Saar; plongerende Skud ere Monitorernes værste Fjender.

Ligesom de forenede Stater i Nordamerika ere Monitorernes egentlige Hædreland, saaledes er det ogsaa her, at de have faaet deres første Udvikling. De opstode under Borgerkrigen imellem de nordlige og de sydlige Stater, modtoge hurtigt deres Ilddaab, og da der stadigt var Lejlighed til at prøve dem, til at komme til Kundstab om deres Fortrin og Mangler, blev de ogsaa bestandigt, i den forholdsvis sorte Tid, bedre og bedre. Det var, som anført, den 9de Mars 1862, at den første Monitor traadte frem paa Arenaen; eet År efter, den 7de April 1863, stod den berømte Kamp udenfor Charleston, hvor et større Pantserstib og 8 Monitorer under Admiral Dupont angrebe Fort Sumter og de øvrige stærke Batterier ved Indlebet til Rheden. Disse 8 Monitorer vare alle smaa, omrent som den først byggede, og kun med eet armeret Taarn; de fleste vare byggede paa private Værster, i al Hast, men sjældt det ikke lykkes dem at erovere Søbatterierne, udstoede de dog en Beskydning med store Projectiler paa nært Hold, en uhøje og kraftig Kugleregn fra om Morgen til om Eftermiddagen, uden at noget Menneskeliv gift tabt, og uden at noget Skib blev skudt i Skænk eller sat ud af Stand til at træffe sig ud af Ilden. En af Monitorerne, „Reokut“, var bleven løk og sank om Natten udenfor Flodmundingen. Dette var den første Classe af Monitorer, der ialt talte 9 Stykker; deres Længde var omtrent 160 fod. Af den anden Classe, som var noget større, nemlig 224 fod lange, byggedes ligeledes 9. Den tredie Classe udgjordes af de to bekjendte store Monitorer „Puritan“ og „Dictator“, hver med to Taarne og 350 fod lange; men de blev først færdige ved Slutningen af Krigen. Endelig var der en fjerde Classe lavtgaende Monitorer, der kun stak 6 fod i Vandet og udelukkende vare bestemte til Flodtjeneste; af disse, som ere 225 fod lange, byggedes 19 Stykker. Da den største Deel af disse mange Monitorer var færdig og mange af dem prøvede,

men da ogsaa Krigen var saagodtsom tilende, fremkom endnu 6 store, kraftige, temmelig dybtgaende, segaende Monitorer, der kunne siges at være den amerikanske Marines Frugt af den lange Krig i Henseende til flydende Pantserbatterier, og ved hvis Construction der er taget Hensyn til hele den indvundne Erfaring. Disse ere „Roanoke“, „Onondaga“, „Agamenticus“, „Monadnock“, „Tonawanda“ og „Miantonomoh“. De ere 268 fod lange, 59 fod brede, og står 15 fod dybt; i hvert af de to omdrejende Taarne fore de to 15 Ton. dahlgreenste Kanoner. Dovrigt skulle vi ikke trække Læseren med nogen nærmere Beskrivelse; thi „Miantonomoh“, som har besøgt os i disse Dage, har været stildret i alle vores Dagblade, og det forekommer os, at navnlig „Dagbladet“ har været heldigt med sin Beskrivelse, der vistnok er både correct og populair. Desuden kommer Monitoren snart tilbage hertil igjen, naar den har besøgt Kronstadt, og der vil da sikkert blive Anledning nok til at tage den i Diesyn.

Efter denne historiske Fremstilling vil det være blevet tydeligt, at „Miantonomoh“ i sig indeholder Alt, hvad der for Tiden kan læres af de amerikanske Monitorer, og vi tvivle ikke om, at vores Hæmænd ogsaa have draget sig dens Besøg til Nutte. Den minder om alle de høftige og dristige Søkampe under Krigen i Nordamerika, hvor Monitorerne stedse have spillet en fremragende Rolle og givet fortinlig god Ejendom. Desvagt gaaer det med dette Vaaben, som med de preussiske Hængnaalsgeværer; de andre Stater krympe sig ved at optage Principet, de troe bestandigt selv at kunne gjøre noget Bedre. Rusland har bygget flere Monitorer, Sverige og Norge have ligeledes efterfulgt Ejemplaret; men disse ere ogsaa, saavidt bekjendt, de Eneste. Thi et Pantserstib kan godt være Taarnstib, uden at være Monitor, disse ere ikke Synonymer; England har sin „Sovereign“ og andre, Danmark sin „Rolf Krake“; men disse ere ikke Monitorer. „Miantonomohs“ Besøg i England har fremkaldt den sædvanlige Storm, som opstaaer naar Engleanderne see noget Nyt, de ikke selv have, ja selv i Underhuset opkom den 2de Juli en lang Discussion om dette Spørgsmaal, ved hvilket den nye — eller rettere sagt i dobbelt Forstand gammel — Marineminister Sir John Pakington indremmede, at den engelske Marine ikke havde arbeidet nok paa Taarnstibenes Udvilning. Naar Marinens Budget paany stal behandles paa vor Rigsdag, vil „Miantonomohs“ Besøg vistnok heller ikke blive glemt.

Hundredaarsdagen for Hovetiets Aflosning og Hællesskabets Ophævelse paa Godset Bernstorff.

Medens Krigens Kæmper tynde paa vidtudstrakte Lande i Europa, decimere Befolkningen ved Sygdom og Sværd og forarmer den tilbageblevne Rest ved haarde Revisioner og Ødelæggelser af Huse og Marer, nyder Danmark i Sommer Fredens Velsignelser, som paastårnes dobbelt i Modsatning til den rundtomkring hævsende Usæd. Og medens der for Sieblikket i Tyskland opfobes et rigt Materiale af Stof til fremtidige Søge- og Sejrsfester, som ville komme til at staae i en underlig Modsatning til den Enehed, der nu tilstræbes, have vi herhjemme, som for første Gang i længere Tid befinde os udenfor de store politiske Bevægelser, i al Sandregtighed feiret til fredelige Mindesfester, som føre Etindringen tilbage til længst henvundne Dage, til en Tid, da i flere Rettninger Spiren lagdes til den Udvilning, som senere har gjort vort Hædreland til en trods sin Lædighed saa lykkelig Stat. Vi sigte herved til de to i denne Sommer i Nørheden af København afholdte Bondefester til Erindring om Hundredaarsdagen for Hællesskabets Ophævelse og Selveivedoms Indforelse i Københavns Amt. Det er bekjendt nok, at Venen for denne vigtige Reform i Landbofholdene, den nødvendige Forudsætning for alle de følgende, for en stor Deel tilkommer Grev Johan Hartwig Ernst Bernstorff, og den sidste af de omtalte Fester, som afvigte Fredag den 2de Juli fejredes i Gentofte og paa Bellevue, var som Folge heraf ogsaa væsentligt knyttet til hans Navn, som den Godsherre, der paa hin Dag for hundrede Åar siden opfævede Hællesskabet og afsløste Hovetiet paa det under Bernstorff Slot hørende Bondergods. Festen, af hvilken „Illustreret Tidende“ har forsøgt at fastholde et entet Moment, var ikke blot begyndt af smukt Veir, men, hvad der var endnu heldigere, tilsige af den gode og sandregtige Land, som er et Særkjende for den danske Bondestand, naar den ikke befindes sig under sine demoralisende Lederes Indflydelse. Efter et Besøg ved den til Minde for Bernstorff i Nørheden af Gentofte opristede Støtte, der i Dagens Anledning var smykket med Gront og Flag, begav den forsamlede Menneskemængde, i hvilken naturligvis Bondestanden og særligt det smukke Kjøn var stærkt repræsenteret, sig til Bellevue, hvor et Festmaaltid, krydret med Sang og Tale, og en derpaa følgende Singom sluttede den muntre Fest.

Agens Politik.

Den 28de Juli 1866.

Alle Anstrengelser, som Forfatningsagens Modstandere anvendte for ved anden Behandling i Folketinget at fåa vedtaget Endringer, der vilde have fuldkastet det hele Værk, strandede mod en tætstillet Majoritet af 55 Stemmer mod 45, og naar nærværende Tidende kommer i Læserens Hænder, vil Grundlovsudkastet fra Representationens Side uden al Twi være ophevet til Lov. Til tredie Behandling er der ikke fillet noget Endringsforslag, saa at Forhandlingerne imorgen kun vilde dreje sig om en Forkastelse eller en endelig Vedtagelse, der, saaledes som alt tidligere sagt, kan gjøre Regning paa 55 Stemmer. — Efter hvad vi have bragt i Erfaring mere Udkastets Modstandere dog ikke tilstrækkeligt at have opfyldt deres Pligt ved lige til det sidste Sieblik at have kæmpet paa Liv og Død i Rigsdagen for at sætte deres Anstrengelser igennem. Vedde af de samme Hæder, der bevirgede den gamle Kroken i Charles Dickens' Roman „Store Forventninger“ til saalænge hun levede at sidde iført sin Brudekranz, sit Kniplingsstør og sin hvide Vildestes Brudekjole, sjældt den neppe mere var i stand til at hænge sammen, funne Forfatningsagens Modstandere ikke lade deres højstlaade Endringsforslag hvile i Fred, medens de for hærentiden sogte at gavne Hædrelandet ved at benytte den store Frihed, som den vedtagne Forfatning hjemler os, paa bedste Maade til Hædrelandets Tarr. Der forberedes tvertimod en „Monstre-Deputation“ af hele Minoriteten til Hans Majestæt Kongen, for at sege at formaae ham til at negte Loven kongelig Stadsfæstelse. Naar man tager Hensyn til, at Kongen ikke blot i sit aabne Brev til Rigsdagen, men tillige ved en personlig Udtalelse til en Mengde Bølgere af Bondestanden har fremhævet, hvor vigtigt det var for Hædrelandets Udvilning baade i materiel og i politisk Henseende, at den langvarige Forfatningskamp fortæs til det af Regeringen attræede Resultat, og naar man tillige betænker, at dette Resultat netop er Frugten af en Overenskomst mellem Cabinetet og venstre Side, synes det tilstigtede Skridt virkelig at være saa monstreagt, at vi endnu ikke kunne troe andet, end at Lederne ville betænke sig, førend de indlade sig paa at foretage det.

Le Moniteur meddeler os, at Østerrig „ikke uden smertelig Tøven“ har antaget Fredspræliminairerne, der medfører dets Utdredelse af Forbundet, og den officielle Tidende indeholder ogsaa Østerretning om, at Kong Victor Emanuel's Samtykke til Fredspræliminairerne og Baabenstinden er indtruffet i Paris. Den 23de Juli overbragte Hjørst Metternich Keiseren og Drouyn de Lhuys Budskabet herom, og senere sendte Indenrigsministeren Seinepræfecten en Bekjendtgørelse, der blev opslaaet paa Borsen. Om Indholdet af Fredspræliminairerne, saaledes som de ere foreslæaede af Preussen, billigede af Frankrig og omfider vedtagnede af Østerrig, har man endnu ikke modtaget nogen officiel Underretning, men „Reuters Bureau“ i London seer sig i stand til at meddele følgende Oplysninger: Østerrig anerkjender det gamle tydse Forbunds Oplosning og Organisationen af et nyt Forbund, af hvilket Østerrig er udelukket. Nordtydkland danner en ny Union under Preussens militaire og diplomatiske Ledelse med Ret til at indgaae Forbund med Sydtydkland, der faaer en uafhængig Nationalitilværelse, medens et internationalt Baand sammenknytter de to Forbund. Elbærtugdommerne indlemmes i Preussen, med Undtagelse af Hertugdommet Slesvigs danske District. Østerrig betaler en Deel af Krigsomkostningerne. Preussen anerkjender det østerrigiske Kejserriges Integritet, med Undtagelse af Venetien. Foruden disse Betingelser, som Østerrig alt er gaaet ind paa, forlanger Preussen tillige, at visse Landstreckninger, der forbinde dets østlige Provindser med dets vestlige og omtrent have tre Millioner Indbyggere, incorporeres. Venetien afstaaes selvfoligeligt til Italien.

Med Hensyn til Underhandlingernes formodede Gang indeholder „L'Indépendance Belge“ følgende Oplysninger fra en Correspondent i Paris. De tydse Underhandlere ville udelukkende træffe Aftale angaaende de af Preussen foreslæaede og af Frankrig og Østerrig antagne Fredspræliminairer, navnlig angaaende alle, territoriale Aftaaelse omfattende, Spørgsmaal. Naar dette Arbeide er fuldført, vil det blive forelagt Representanterne for de øvrige europeiske Magter, der skulle afgive Betenkning om Alt, hvad der kan være af Interesse for den europæiske Ligevegt. Da først skal der aabnes en vinkelig Congres, der formodentlig skal sammentræde i Paris, fordi det er Hovedstaden i den næglende Souverains Rig. Den samme Correspondent tilfører dog, at man ikke overalt troer paa Freden, men antager, at naar Østerrig, hvis militaire Stilling vil forbedre sig i hoi Grad, faaafart det lykkes Nordarmeen at iværksætte sin Forening med Erkehertug Albrecht, stulde finde, at Fredsbetingelserne ere altfor haarde, kan det altid ved Indlebet af den Baabenstinden paa en Maaned, der skal afsløse Baabenhvilken paa fem Dage, paany friste Lykken paa Kamppladsen; til den Tid vil det maale ikke engang komme til at staae alene. Correspondenten troer dog ikke engang selv herpaa, og Østerrigs Afmagt synes virkelig at være altfor stor, efterat det har viist sig, at

Ungarn i den indledede Kamp kun seer et Middel til at gjenerhverve sine Rettigheder. Deak har ved sin Mærverelse i Wien uforbeholdent udtalt, at Ungarn kun vil bidrage til Rigets Frelse, saafremt det sikkres alle de det lovlige tilkommende Friheder og Rettigheder.

Det er klart, at medens Kong Victor Emanuel, der ikke har hostet Laurbær i Krigen og hvis Klaade nys har lidt et endnu større Nederlag, end hans Hær led ved Custoza, desvagt er sikkert paa at erholde Venetien og tillige gør Hordring paa Italiensk Tyrol, vil det paa alle Punkter seirige Preussen fuldstændigt sætte sine Blauer igjennem. Det vil ikke blot opnåe den tidlige Hærbundsforsamling, incorporere Hertugdømmerne, maaske med Undtagelse af Nordstrelig, hvis Hjemforening med Danmark fra flere Sider bebudes, og udvise sit Territorium saaledes, at der tilveiebringes en Forbindelse mellem dets østlige og vestlige Provindser. Men hvis det godhedsfuldt giver sit Samtykke til, at de Hærster, som have fordrivet sig til at stille sig paa Østerrigs Side, og hvis Lande det nu behandler med den største Hensynsloshed som erobrede Provindser, gjenindsettes paa deres Throner, ville de snarere være at betragte som Statholdere, der maae lystre de fra Berlin udgaaende Befalinger, end som uafhængige Hærster, der føre en selvstændig Tilværelse indenfor de af Hærbundsloven afgjorte Grænser. Hvorledes de endeligt vedtagne Fredsbetingelser end maatte blive, kunne Forholdene i Tydfland umuligt opretholdes i den Tilstand, hvori de befandt sig ved Kampens Begyndelse. Den første Krig med dens hurtige og overraskende Seirvinde vil ikke blot have sine reelle, men ogsaa sine moraliske Hølger. Hvad enten Keiseren af Østerrig maa finde sig i større eller mindre Ydmygelse, hvad enten Udtredelsen af det tydflske Forbund og Venetiens Afstaaelse er det tungeste Offer, han maa bære, eller hans overmodige Modstander vil paalegge ham endnu tungere Fredsbetingelser, har han idetmindste for Dieblifiket mistet hele sin Indflydelse og den Glands, der omgav Østerrig som Militairmagt. De Stater, der i Tild til Østerrigs Beskyttelse pukkede ivrigt paa Hærbundets Myndighed, have nu seet, at den Magt, hvortil de støttede sig, selv kun hvilede paa Sand. Efterat det har viist sig, at denne Stormagt ikke var i stand til at beskytte sine Hærbundsfæller, føge disse Smaastater paa Grund af Nødvendighedens Bud at føre sig selv ved at knytte direkte Underhandlinger med Grobreren. Og under disse store Omvæltninger i Tydfland, der fuldstændigt forrykke det tidlige Ligevegtsystem, indtage de øvrige Stomagter en markelig Holdning. Rusland søger mere og mere at undgaae enhver Demonstration, og man paastaaer, at det fornemmelig er Hensynet til denne Magt, der har forhindret Frankrig i at optredre som væbnet Boldgjæsmand. Ved Dronning Victorias Thronbestigelse, siger »The Press«, blev Hannover adstilt fra England, der saaledes faae det sidste Baand briste, som i dynastisk Henseende knyttede det til Fastlandet. Det er med Beklagelse Bidne til den nærværende Krigs Nødselsscener, men Ingen venter, at det skulde blande sig deri. Med Frankrig er det derimod en ganske anden Sag. Dette Lands Hærster under ikke en Tilstuers Rolle. Men idet han udtalte sin Afsky for Tractaterne af 1815, kan det umuligt have været hans Mening, at disse Tractater skulde forandres til Gunst for Preussen alene og forsøge dets Magt i den Grad, at det kan blive Frankrigs Medbeiler, og naar han for en Maaned siden erklærede, at Østerrigs høje Stilling i Tydfland maatte opretholdes, kan han nu neppe uden en passende Skadeserstatning finde sig i, at Østerrig trænges ud af Tydfland, og at dette constituerer sig, foreløbig maaske kun til Mainsiden, under Preussens Overherredomme. En Fred afsluttet paa et sligt Grundlag og uden at de mange svævende Spørgsmål finde deres endelige Afslørelse, kan ikke være af Varighed, og det nævnte Ugeblad har sikkert Net, naar det siger: »Det er ikke usandsynligt, at Preussens aggressive Politik, der begyndte med at tilegne sig det mishandledte Danmarks lange attræaede Hertugdommer, vandt større Styrke ved den saa lette Erobring af Hannover, Kassel og Hessen-Darmstadt, og efter sin gamle Medbeilers uventede Ydmygelse ikke mere endset nogen Skranke, vil gaae videre i sit Hovmod og sin Hensynsloshed, indtil det omfider tænder sammen med Frankrig, der vil være dets frystligste Rival og Modstander. Og selv »La France«, som pligtstydigt glæder sig over, at Keiseren, der ifølge Rouhers Vidnesbyrd, »er ligesaa stor i sin Lægenyttighed, som uegennyttig i sin Størhed«, har naaet det ophoiede Maal for sine Bestrebelser, slutter sin lykonskende Artikel med en Uttring, der vidner om Skinsyge, som kun venter paa en gunstig Lejlighed til at give sig Lust. »Frankrig er altfor retfærdigt og altfor mægtigt, siger Udenrigsministerens Organ, til at det skulde ville forhindre Preussen i at nyde de retmæssige Frugter af dets Seire. Ligeoverfor dette Kongerige, der har tilkempet sig en saa stor Plads, stjældt dets Bugge var saa lille, nærer det ikke den snerhjertede Mistillid, der kun er Snaghedens Kjendetegn. Frankrig ser derfor uden Frygt et udvidet Preussen i et deelt Tydfland; men paa den anden Side vaager det over Europas Ligevegt, over sin Indflydelse og sine Interesser, ligesom man kan være overbevist om, at under en Hærster, der hedder Napoleon, vil Frankrig ikke blive formindsket.«

Underhandlingerne med Østerrig have hidtil ikke standset de militaire Operationer i det øvrige Tydfland, og Preussens Bestrebelser synes fornemmelig at gaae ud paa, at besette et saa stort Territorium som muligt. Det Sde Hærbundscorps leder endnu stedse som en betydelig Eggemand efter sin utroe Mage, Baiterne, uden at det er muligt at iværksætte Forningen. Naturligvis skyder hver af Parterne Skylden for Adskillelsen og de begaade Domheder over paa den anden, og det kan iovrigt være vanskeligt nok, at faae alle disse velsignede Massauere, Churhesser, Hessen-Darmstadttere osv., som hver for sig ville have en Mening, under een Hat. General Manteuffel, der kun har ladet sine Tropper udvise sig et Par Dage i Frankfurt, rykker efter frem i sydlig Retning med sit Armeecorps, hvorefter den fra Jylland kom alforbekjendte General Vogel v. Falkenstein, der synes at have et afgjort Talent til at plyndre en fredelig Befolkning, er optraadt som Dictator i Frankfurt. Han har alt udstrevet og faaet fem Millioner Gylden, men har derpaa forlangt 26 Millioner, hvilken Sum Staden erklærer sig ube af Stand til at udrede. Frankfurterne have henvendt sig med deres Klager til London og Paris; Baron Rothschild har i denne Anledning havt en Audient hos Keiseren, og man paastaaer, at Preussens hensynslose Fremgangsmaad har vært dennes Misbilligelse. Det er iovrigt ikke let at indse, hvorfor den preussiske Regierung i den Grad mishandler den gode, frie Stad Frankfurt. Maaske lader den sig lede af Uvillie mod en By, som nu i over halvtredsindstyve Åar har været Bidne til Østerrigs Overmagt over Preussen. Maaske er det, fordi Senatet for nogen Tid siden ikke vilde gaae ind paa de Evangelskoldsrægler, som Bismark vilde have bragt i Anvendelse mod den af de tydflske Folkerepresentanter agholdt Congres. Eller maaske bliver Frankfurt medtaget saa hærdt, fordi det er en fri Stad, og fordi Friheden endnu stedse er Junkerpartiets tilrigere Led, den nu for den almadelige Stemmeret og et tydfls Parlament førermende Demokrat, en Torn i Viet. Imidlertid operere General v. d. Mülbe med det 1ste preussiske Reservecorps og Storhertugen af Mecklenburg med det 2de (hørt paa 30,000 Mand) for at forene sig med Manteuffels Corps. Storhertugen har allerede oversværet den bayerske Grænde ved Hoff; Mülbe kommer øst fra, og snart ville 120,000 Preussere staar ligeoverfor en sydlydfls Armee af samme Størrelse. Det vil ikke være uden Interesse at følge denne Kamp, thi Chancerne ere her nogenlunde lige. Om Manteuffels Fæltherrebedrifter melder Historien endnu Intet; Storhertugen har heller ikke endnu udmarket sig paa nogen Valplads, og om General Mülbe veed man, at han skulde have forhindret, at Wilsters Brigade undslap den 6te Februar fra Frederikstad, en Opgave som han ikke løste, medens han dog heller ikke ved denne Lejlighed blev tilhørligt understøttet af Østerrigerne. Derimod er Prinsen af Hessen bekjendt som en dygtig Hærfører, sjældt han denne Gang endnu ikke har viist det ligeoverfor Preusserne. Dertil kommer endnu, at de preussiske Tropper med Hensyn til Sammensætningen ikke ere bedre end deres Modstandere; de bestaae af Landeværn, Reservevoldater og kun et ringe Aantal prøvede Tropper, med Undtagelse af den fortællige Gobenske Division. Derimod ere de fleste Soldater ved dette Armeecorps ogsaa bevæbnede med Hængnaalsgeværer, og denne Fordeel vil maaske forslaffe Preusserne Overvegten. Efter hvad man erfarer, ere Østerrigs Hærbundsfæller udelukkede fra Baabenholen, og man kan altsaa hver Dag vente et Sammenstød paa dette Punkt af Kamppladsen.

I London har der været Uroligheder i Anledning af Politiets Forbud mod Afholdelsen af en Balgreformsforsamling i Hyde Park. Ministeriet har erklæret, at Politiet handlede ifølge dets Befaling. En Skrivelse fra det bekjendte Parlamentsmedlem Bright til Reformcomiteen opfordrede denne til at agholde Forsamlingen trods Regierungens Forbud. Folket nedrev Neboeket omkring den af Soldater og Politii besatte Park, og efter et Sammenstød, under hvilket en Mengde Mennesker saaredes paa begge Sider, blev Politiet forlaget. Der hersker stor Bevægelse i London paa Grund af denne Begivenhed.

Ejendomme i Tydfland har hovedet Opmærksomheden fra den nye Verden, maae vi dog omtale, at den vigtige Stad Matamoras, der forsvarer Indhøbet til Rio-Grande og behersker hele den høje Hlobred, er falden i Republikanernes Magt. Den keiserlige General Alja, som nu i et År har forsvarer denne Stad, blev omfider nosdaget til at overgive sig paa meget hæderlige Betingelser. Den blev strax besat af Quaristerne. Matamoras vil efter al Sandsynlighed blive Insurgenternes Hovedkvarter og den republikanske Regierings fremtidige Opholdssted.

M.

Literatur.

— Af L. Both er udarbeidet en »Veiledning for Touristen i Københavns Omegn«, der paa en anstuelig Maade giver et Overblik over Tiden, Routen og Taxten for de sædvanlige Befordringsmidler tillands og tilvands. (Halkenbergs Forlag.)

— »Dansk Maanedsskrift«, 1866, 1ste Bindes sjette Hæfte indeholder Slutningen af den instructive Afhandling

om »Nationalitetskampen i Bohmen« af Dr. G. M. og Bi-drag til Studehandelens og Studeholdets Historie« af Universitetsdocent Professor L. Holst.

— »Kirken og Revolutionen, en Skildring af Kirkens og Statens gjensidige Forhold fra 1789 til 1802,« ved Edmond de Pressensé, oversat af M. T. Lange; med et Forord af Prof. H. N. Clausen — er nu fuldstændigt udkommen paa Dans, idet femte-sjette Hæfte er omsendt til Subscribersne. Dette fortinlige Værk, der begynder med en kort Skildring af Kirkeforholdene i Frankrig umiddelbart før den store Revolution, og dernæst udførligt fremstiller Begivenhederne indtil Concordatets Afløsning, samt slutter med »Concordatets Folger«, har i Prof. Clausens Forord faaet den bedste Anbefaling, det kan finde. Han siger, at Forfatteren „her har oprullet Billedet af de store Begivenheder, fremdraget og samlet Trækkene i et af de mærtverdigste Afsnit af Kirkens og det christelige Livs Historie.“ Han kalder Fremstillingen baade „omhyggelig og livfuld dokumenteret,“ og idet han fremhæver, at den „børnes af dyb religiøs Vand,“ troer han, at „dens alvorlige Læsning vil bære mangefold Frugt.“ Pressensé angiver ogsaa selv i en Fortale sit Standpunkt, idet han bl. A. siger: »Jeg staar paa Revolutionens Side, naar den tjener Friheden; men jeg er den imod, hværgang den træper Friheden under Fodder ved saakaldte offentlige Vel-færds-Foranstaltninger.« Hvor betydningsfuld og lærerig for os en Fremstilling af historiske Kjendsgjerninger angaaende Kirkens Frihed og Forhold til Staten maa være, behøver her kun flittelig at antydes. (Forlagt af den Gyldendalste Boghandel.)

— »Frie Krigssange af Tyrtaios,« oversatte af Adolph Recke. Det er bekjendt, hvorledes Athenierne en-gang havde lovet Spartiatene Hjælp, men i Nødens Stund fun sendte dem den halte Tyrtaios, hvis Krigssange imidlertid sagdes væsentligt at bidrage til at styrke Spartiatene. For os, under vor sidste Ulykke, gif det anderledes: den Regierung, der havde lovet os Bisstand, stillede os ei engang en halv Krobling — men hvad en saadan kunde have udrettet, derom kan man jo føge en Fremstilling i de fire oversatte Sange.

— »Om Aarsagerne til Cholera,« af en dansk Naturforsker, er en Titel, som desværre i Dieblifiket kun har alfor stor Interesse, men hvis Forfatterens Ideer og curiouse Gisninger skalde faae mindste Betydning, vilde vi unegteligt føle os høist overrasket. Han har faaet, hvad man saadan kalder »en Idee,« og for den komper han — det er overmaade hæderligt; men den synes at være en Smule »fig,« og den vil neppe rive Mange med sig. Kun maa visstof Enhver samstemme med Forfatterens »urokelige Mening i,« den han adskillige Gange fremhæver med fede Typen, »at Aarsagen maa svare til Virkningen,« og at »Virkningen svare til Aarsagen.« Unegteligt er dette altid et Grundlag. Forfatteren, der paa Titelbladet er navnløs, angiver i en Efterskrift, at hans Adresse er: Axel Frederik Bassens, Gier af det oldnordiske Museum i Sletterod i Hyen — samt at denne lille Brochures Udgivelse egentlig skyldes Hensyn til Napoleon den Tredie, »hvis Onse,« siger Forf., »er mig en Befaling.«

— »Norsk Landmandsbog«, der begyndte at udkomme iflor, er fortsat med et nyt Hæfte for 1866, og Udgifteren, Anton Rosing, synes i en sjeldent Grad at have været helbig med Indholdet; det ene store Oplag er solgt efter det andet, saa at mange tusinde Kjøbere have givet disse Bøger den mest praktiske Godkjendelse. Vi henleder vores Landboeres Opmærksomhed paa dette Arbeide, hvis henved 200 Sider (for mindre end 4 Mark Danck) indeholder en Rekke agronomiske Afhandlinger, hvis Forfattere have større eller mindre Navn, saavel for Kjendigheds som for en fortinlig Fremstilling Bedkommende. (Christiania. Sac. Dybwad.)

— »Fortællinger af Fædrelandets Historie« ved Chr. Barfod er i den nye, foregede Udgave fortsat med femte Hæfte, som naaer ned til Niels Ebbesen. (Den Gyldendalste Boghandel.)

— »Tre Smaadigte i jydsk Mundart« (Et Regnvær ved Mathias Marked, En Landsbygts Katasteter og Grindinger fra Sommeren 1864) af Johanne ere ikke strophe uden Talent og indeholder flere Smaamorsomheder.

Blanding.

— Den nye Hotel- og Restaurationsbygning paa Klampenborg Badeanstalt, hvorf vi i vort Nr. 319 have givet Afbildning og Beskrivelse, blev den 20de d. M. indviet ved en Dejeuner, og er derpaa strax blevet taget i Brug efter sin Bestommeelse. Hotellet er smagfuldt og behyndt indrettet og har 38 værelser, af hvilke flere kunne forenes til Familieseligheder.

— Til at faststampe og knuse de Granitsjærer, som bryntes ved Macadamiseringen af Paris' Gader, bruges nu en Dampstromle, eller rettere to sammenføjede Tromler, der sættes i Bewegelse af en Dampmaskine paa ti Hestes Kraft. Dette Redskab udfører Arbeidet langt nojagtigere end de hidtil brugte Tromler, der blev trukne af Heste, og sparer desuden Halvdelen af Tiden og af Bekostningen; det er hele Dagen

igjennem i Gang paa de nye Boulevarder, medens det derimod kun om Natten anvendes paa mere befærdede Steder.

— Isuiten Hamianus Strada, som døde i 1649 og er besjældt som historisk Forsætter, har i et af sine Værker meddeelt en Fortælling, hvis Emne paa en mærklig Maade leder Tanken hen paa en Opgave, der i den seneste Tid er blevet Gjenstand for alvorlig Overveielse, nemlig Telegraphering uden Ledetræde, alene ved Jordens og Havets naturlige Ledekraft. Hin Meddelelse ansæres i det engelske Blad Spectator for 6te December 1711 saalunde: Strada giver i et af sine Forspil (Lib. II. prol. 6) Beretning om en kimerist Brevvegning mellem to Venner, ved Hjælp af to Naale, der ved at gnides paa en Art Magnet havde faaet den Evne, at bevege sig samtidigt og paa samme Maade, i hvilkenomhilst indbydes Afstand de end monne befinde sig. Han fortæller os, at de to Venner, der hver havde sin Naal, lavede sig to

Skiver med Bogstaverne paa, ligesom Dagens Timer betegnes paa de sædvanlige Uhrskiver, og derefter fastgjorde een af Naalene paa hver Skive, saaledes at den kunde dreje frit og vise hen paa Bogstaverne. Vennerne stiftes ad for at drage til fjerne Lande, men forinden enedes de om hver Dag paa en bestemt Tid at trække sig tilbage til deres Venkampe, for at tale sammen ved Hjælp af deres Opfindelse. Da de nu vare komne nogle hundrede Mill fra hinanden, lufkede hver sig inde i sit Venkammer til den bestemte Tid og fæste Blikket paa Skiven. Naar den ene Ven havde Lyst at skrive Noget til den anden, førte han efterhaanden sin Naal til de Bogstaver, af hvilke Ordene, han vilde skrive, dannes, idet han standfæste lidt ved Enden af hvert Ord og hvert Sætning, for ikke at bringe Billederede i Brevet. Vennerne faaer da paa samme Tid sin Naal ved egen Kraft bevege sig hen til hvert Bogstav, som den fjerne Naal pegede paa; saaledes talte de

sammen tversover hele Fæstlandet og meddelede hinanden deres Tanker i et Dæk over Øyer og Øjerge, over Sør og Ørener. — Det Mærkligste ved denne Fortælling er, at den virkelig er over tohundrede Åar gammel.

— I Sommer skal en ny, over Fjordhjærgen anlagt Konstwei aabnes for Samferdslen. Denne Vej er paa det højest Punkt 7700 fod, og er ikke blot den højest liggende Chaussee i Schweiz, men ogsaa i hele Europa, da den prægtige Konstwei over Wormser Fjord, der var den høieste, ikke er blevet ifstadsat, siden den ødelagdes i Krigen 1859.

— Ved Arbejdet paa Themsen har Dykkertøffen maatte vige Pladsen for Dykkertøften, da det har viist sig, at Soldene i Klokkene benyttede deres Ophold paa Guden's Bund til — at spille Kort.

Gaade.

Jeg er af Yderlighedens Verden;
Hvor Landet ender, jeg har min Hærd.
Jeg lukter op, hvor Du nødigt vil;
Dog trost Dig: værre det før gif til.

Jeg sidder luunt, klemmet ind i Midten;
Hvis jeg var borte, løb væk Profitten.
Du aabner Munden og vender Hals,
For Intet er da min Lod tilfals.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 356:

Torden og Lynild.

Opløst af Fru G. D.
Opløst paa Vers af Komfru Siffer fra Aarhus med Drainørstabellerne.
Opløst som Granat af en Ven af den lille Mand.
— Rader af den fortovende Krofend fortovede i D. Præstegaard.
— Krig af en ung Onkel i Slagelie.
— Tordenstråle af to Abetatter i Ringelsibing.

Døde.

Feltmarskalken v. Kasit, østerriks Brigadegeneral, + 16 Juli i Altona.
Dr. Alexander Nordmann, Professor ved Universitetet i Helsingfors, besjældt af sine naturhistoriske Størrelser, + den 25 Juni, 63 Åar. Toonbee, berømt engelsk Drejelæge, + i London 12 Juli.

I alle Boglader faaes:

J. Hameln, om Tilberedningen
af de forskjellige Siags Frugtvine eller Most. 24 Sk.
C. C. Lose.

Emil Sporré,

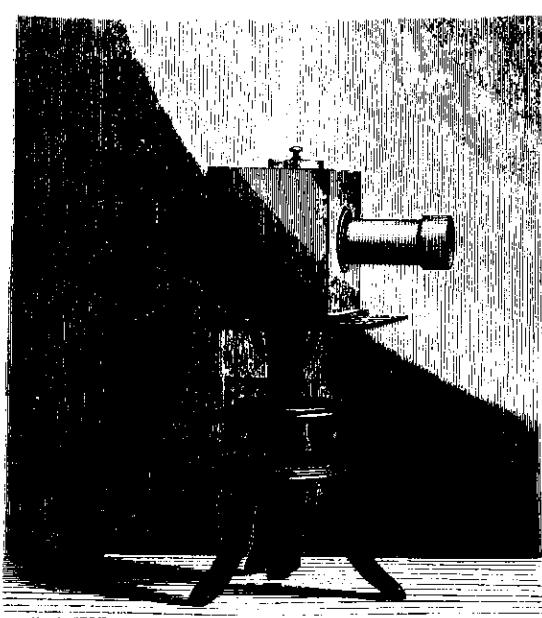
Hj. af store og lille Regnegade Nr. 1, anbefaler sit Lager af fortinlige Vaske- og Badesvampe, samt Vindue- og Vognsvampe; alle prima Kvalitet til meget billige Priser.

Smukke Kryderi-Kasser

til Udstyr og Foræring.

Disse Kasser, der indeholder de mest brugelige Kryderier i heel og stødt Tilstand, afgive ved deres Hensigtsmæssighed en stor Bekvemmelighed i Huusholdningen.

18. Østergades Materialhandel, 18.
under Svaneapoteket.

Pet. Chr. Koch's

store og lyse photographiske Værksted

i Kjøbenhavn, (Vesterbro 43),

anbefales fortsat til Udsørelse af alt Vedkommende, navnlig Visitkort (fra 1 Rd. til 4 Rd. pr. Dusin), store Portrætter i Rammer fra 2 Rd. og højere, Stereoskop-Portrætter, Grupper (af Børn eller Åldre), Miniatur-Arbeide, Transparentbilleder, Billeder i Anilinfarver, Tryllebilleder, Copier af ældre Portrætter eller disses Restaurering o. s. v.

St. Croix Sukkerhus

i Skouogade Nr. 1

anbefales til forestaaende Sylting af de bedst renommerede Mærker og til de billigste Noteringer, sine stridte, kraftige, og lyse St. Croix Sukker. Af raffinerede Sukker sælges ikun

Helsingørsgadens Sukkerraffinaderiers bedste Fabricata, og garanteres Publicum, at samtlige raffinerede Sukker sælges til saadanne Priser, at de kunne konkurrere med ethvert billigt Tilbud.

Særligt henledes Opmærksomheden paa

Stødt Candis, af Nejendams Pulverisering.

Verhørholdene paa Landbohøjskoler fra den 20de til den 26de Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Højest varme.	laveste varme.	Højlig- hedsgrad af 21 p.C.	Luftryk.	Regnshede i Døgn.
20de ..	12,3	17,8	9,8	77	27° 8,87	1,03
21de ..	14,7	18,2	8,2	75	27° 10,49	0,45
22de ..	17,6	22,0	12,7	72	27° 10,72	0,10
23de ..	17,7	22,0	12,0	67	27° 10,87	—
24de ..	16,4	22,4	13,0	60	28° 0,01	0,94
25de ..	16,9	21,0	12,0	60	27° 11,85	0,07
26de ..	16,6	22,6	12,8	60	27° 11,37	—

Amm Middelvarmen er bestemt ved Jagtagelser Et. 7, 12 og 11 og Luftrykket som Middelstalter af Jagtagelser Et. 8 og 10.

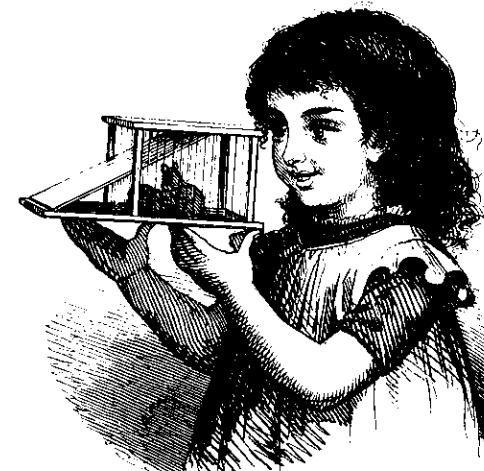
Verdens-Barometret.

London	24	Juli	3 p.C. Consol	88 3/8.
Paris	24	—	3 " Rentes	68. 85.
Bien	24	—	5 " Metaliques	55. 50.
Berlin	24	—	3 1/2 " Staats-Sch.	62
Kjøbenhavn	27	—	4 " Rgl. Obligat	86 1/4.

I alle Landets Boglader faaes:

Læsning for Barn,

Fortsættelse af den gamle Skolemands Børnebog.

Med 16 Træsnit. — Indb. 64 Sk
Gyldendalske Boghandel.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader samt paa Postkontorene:

Tidsskrift for Havevæsen.

Redigeret af J. A. Dybdahl.

Nr. 9. De dyrkede Amarantaceer, efter Prof Kochs Wochenschrift, oversat af T. Rothe. — Smaa Gjæster i vore Haver, af Dyrlege F. L. A. Larsen. — Oversigt over de vigtigste forestaaende Havearbeider i August, af Gartner Hindberg. — Veirforholdene i Juni Maaned. — Bekjendtgørelser.

I Hamiltons »Nordisk Tidsskrift« for Juni og Juli anmeldes »Tidsskrift for Havevæsen« saaledes: »En lovende Begyndelse til et Foretagende, som med Landets tiltagende Befolking kan stiftre stor praktisk Nyte, og som i det Hele fortjener alle nordiske Haveyrkeres Opmærksomhed.«

Tidsskriftet udkommer den 1ste og 15de i hver Maaned. Prisen er overalt 1 Rd. Kvartalet.

April Kvartal 1866, indeholdende Nr. 1—6, kan erholdes i enhver Boglade til Gjennemsyn.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til circa halv Pris

realiseres et meget stort Udvælg af Kobberstik, Staalstik, Lithographier og Photographier i

Fr. Woldikes Bog- og Papirhandel,
Amagertorv 18, Hj. af Helligeistræde.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.